

1974 yılının Haziran ayında dünyaya gelmişim, babam annem ve abimi alıp Giresun'un bir köyünden Amasra'nın Yeşilköy denilen bir köyüne, iş bulmak için göçmüş. Ben orada dünyaya gelmişim. Amasra, Bartın'a bağlı bir yerleşim yeri. Biz dört kardeşiz, benden önce abim var ve ben iki numara olarak dünyaya geliyorum.

Babam Amasra'daki Kömür İşletmelerinde işe girmeye çalışıyor ve onlar orada tutunma çabası içindeyken dedem abimi alıp köye götürüyor. Ve ben dünyaya geldim, böyle çocuk olup yürümeye başladığım zamana kadar aslında abimi görmemişim. Annemin hatırasında şöyle der: "En el bebek, en gül bebek büyüttüğüm çocuğum sensin," der, "çünkü baban işe girmişti," yavaş yavaş artık aile oturmaya başlamış, eşyalar, şunlar bunlar yapılmış, düzenli bir hayata geçiş olmuş. Ve ben de büyüüp artık ayaklandığım bir dönemde abim gelmiş. İşte, eve yeni birisi geliyor gibi olmuş ben evin tek çocuğuyken. Tabii onunla bizim bir alışma dönemimiz oluyor, annemin en çok anlattığı şey, ona karşı bir kıskançlık başlamış bende, onu kabul etmeme falan. Neyse, tabii ki abimle bizim hikâyemiz bambaşka. Belki öyle başladı ama sonra da birbirine en yakın, daha sonra politikleşme sürecimizde de hep birlikte hareket eden, sırdaş iki kardeş olduk, hâlâ da öyleyiz. Daha sonra babam madenlerde ocağa giriyor. Amasra'da Kömür işletmesinde işe başlıyor. Zonguldak Merkez'de olunca, beş yıl kadar Amasra'da yaşadıkdan sonra biz göçü Zonguldak Merkez'e taşıyoruz. Kendi tayinini de Zonguldak Merkez Lavuarı'na alıyor, yani yerüstü işçisi babam. Ve benim hayatımın en önemli bölümü aslında tahmin edersiniz ki, Zonguldak gibi bir kentte, maden işçilerinin içinde geçiyor. Amcam maden işçisi, hemen yanı başımızda bir evi var. Ve bütün amcaların bir şekilde, maden ocaklarında ve maden işletmesinde iş bulan üç amcam var. Pardon, iki amcam vardı orada, babamla birlikte üç kardeş oldular. Öyle büyüdüm diyeyim, onların arasında büyüdüm. Daha sonra iki kardeşim, kız kardeşim, benden küçük kız kardeşim dünyaya geldi. Onun döneminde de annemle babamın ev yapma çabaları vardı kendilerine, öyle uzun bir dönem Benim çocukluğumun büyük bir bölümü bizim bir ev inşaatıyla geçti çünkü parça parça yapıyorlardı, küçük bütçelerle yapmaya çalışıyorlardı. Şimdi bakıyorsun altı ayda falan ev diyorlar ya, bizim o zaman herhalde bir beş senemizi falan aldı diye tahmin ediyorum o evin inşaatı ama nihayetinde yapıldı, oraya geçildi, sonra en küçük kardeşim dünyaya geldi, '82 yılında.

Okula yine o bölgede başladım. Çocukluğuma dair ne hatırlıyorum? Valla ne hatırlıyorum çocukluğuma dair? Yani mahallenin çocukları... Zaten mahallede arkadaşlarımızdan ziyade kuzenlerle büyüdük diyebiliriz çünkü çok yakınlardı. Biz dört kardeştik ama onlar

yedi kardeştiler. Çok yakınımızdaydılar, hep iç içe büyüdüğümüzü söyleyebilirim. Ama hayatımda benim en çok etkili olan ne oldu o dönemde dersiniz; herhalde yaşadığım bölgenin özelliği benim ilerideki hayatımı çizen en büyük etkindir diyebilirim. Zonguldak, işçi kenti; grevlerin, direnişlerin, eylemlerin hiç eksik olmadığı bir dönemde büyüdüm. İşte 80 sonrası politik atmosferin etkilerinin sürdüğü bir dönem, İşte 91 mesela, Büyük Madenci Yürüyüşü vardı. Benim o lise son dönemine denk geliyordu, Zonguldak Fener Lisesi'nde okuduğum dönemlere denk geliyordu. Ve biz sürekli okuldan kaçıp kaçıp derslere girmeyip direnişlere, yürüyüşlere giden tiplerdik. Çoğu kez babamın bile haberi olmazdı. Hatta babam bile sonradan öğrendi bunları. Hani kızmazdı tabii ki de ama yine de gizli yapıyorduk biz, ne derler, gerilirler mi diye. Bu bizim, benim politikayla işte, işçi sınıfı dediğimiz kavramla da yüzleştiğim, karşılaştığım, sonra arkasını merak edip okumaya başladığım bir dönem diyebilirim.

Onun dışında, lise ve ortaokul hayatım boyunca çalışkan diye nitelenebilecek bir öğrenciydim ben. Hani notları iyi, çalışkan ama çok fazla nasıl diyeyim size... Öne atılmayan, kendi içinde hani işini yapan bir öğrenciydim. Fark eden hocalar fark ediyordu bunu zaten. Teşekkür, takdir yani teşekkürüm bile azdır, hep takdir, takdirle geçen, dışarıdan öyle bir izlenim vermeyen ama, biraz utangaç öyle bir çocuktum.

Ne hatırlıyorum o döneme ilişkin? Benim hiç unutamadığım bir anı. Şimdi tebessümle hatırlıyorum ama o zaman benim için hiç tebessümle hatırladığım bir şey değildi, günlerce ağladığım bir şeydi. Tarih öğretmenimiz bir gün beni sınıftan çağırıyor, diyor ki: "Nuran," diyor, "gel," diyor, sınıfın dışarısındayız, diyor ki bana: "Bizim," diyor, "okulumuzun bir tane derneği var," diyor. "Bu dernek," diyor, "böyle diyor çalışkan öğrencilere ama durumu iyi olmayan öğrencilere," diyor, "şey yapıyor," diyor, "çocukları giydiriyorlar," diyor. "Böyle hani kılık kıyafet verecek," diyor. "Ben de," dedi, "hani senin baban da işçi, kardeşlerin var, hepiniz okuyorsunuz, hepiniz okuldasınız, öğrencisiniz, seni seçtim," dedi. "Sen," dedi, "şu gün gel, seninle işte gideceğiz orada bir yerlerden kılık kıyafet alacağız," falan dedi. Bu bana fena koydu. Yani eve gidip günlerce ağladığımı hatırlıyorum.

Neyse ben o şeyde geldiğimi hatırlıyorum eve ve babama şunu söyledim, "Ben okula falan gitmeyeceğim." Neyse, babam en sonunda şey dedi. Yani, ilkin hocayı aradı. "Biz," dedi, "istemiyoruz," dedi. "Yani bizim ihtiyacımız yok. İhtiyacımız yok," dedi. Ondan sonra... Arada tabii başka şeyler var da anlatamıyorum, aklıma geliyor sadece, biraz da galiba zor. Ondan sonra o süreci o şekilde babam... Hani, okula gitmeyeceğim çünkü

okulu bırakacağım, çok onuruma dokunan bir şey oldu benim için. Tamam, hani zaten doğrudur, bir işçi parasıyla; babam işçiydi, TTK'da işçiydi o zaman, onunla dört çocuğunu okutmaya çalışıyordu. Dört çocuğun dördü de, hani vasat öğrenciler değildik, hepimiz çalışkan çocuklardık. Bu anlamda okulda, bir de o küçük yerlerde bir öğretmen sizin bütün ailenizi tanıyor. İster ortaokul ol ister lise ol. Yani seni tanıyor, kardeşlerini tanıyor, bir öncekini tanıyor. Hep birbirimize de referans olurduk. Çünkü abim de zekiydi. O anlamda çalışkan bir çocuktuk o da liseye kadar, liseden sonra bizim tabii şey dönemlerimiz (gülüyor), fena oldu, siyasetle uğraşıp boş verme dönemlerimiz de ama o zamana kadar öyle çocuklardık. Bu anlamda belki onun yaptığı, hocanın yaptığı şey bir iyilik gibi geliyor ama onun bize yansımaları ya da bendeki yansımaları hiç öyle olmamıştı. Bu anlamda aşırı derecede gururlu bir tiptik. Şimdi gururlu deyince benim aklıma şey geldi; herhalde babama çeken huyu ya, babamlar uzun süre grevlerde olurlardı. Sendikalıydı babam. Sendika yiyecek dağıtırdı, babam gidip almazdı mesela. Dokunurdu o ona yani. Onu gurur meselesi yapardı. "Ya gidip oradan şimdi ben sıraya girip, şey mi toplayacağım? Hani hiçbir şey yokmuş gibi," falan derdi. Onun yerine ne yapardı? Giderdi bakkala borç, borç, borç, borç yapardı, yazdırır, yazdırdı. Annemin küçük bir bahçesi vardı. Orayı ekerdik, biçerdik onunla beraber. Oradaki şeylerle giderilirdi. Tüp yoksa, dışarıda ateş yakılırdı. Evin önünde. Öyle geçirilirdi o dönemler. Ama herhalde babamdan da mı geçti bilmiyorum ben (gülüyor), şimdiki insanlara baktığımda, hani tenezzül ettikleri şeylere, farklı bir algı ve yaşam vardı.

Evet, lise son yılım tam da öyle büyük bir direnişe geldi. Büyük Madenci Yürüyüşü'nün olduğu direniş dönemine denk geldi. Dediğim gibi hani zaten öyle bir çocuktum, öyle bir eğilim var, kendi hayatıma göre daha farklı ilkelerim, tutarlılıklarım, ilkesel şeylerim var, hep hayatım da böyle olmuştur zaten. Okul dönemlerim... Çok iyi hatırlıyorum; annem beni odadan çıkaramazdı. Okumaya da çalıştığım dönemler. "Çık kızım," bak çoğu çocuklar dışarıda, arkadaşlarım burada, komşular geldi, çay içiyoruz, hani sen de çıksana, bırak artık kitapları, bir gün yüzü görsün yüzün," falan dediği bir dönem.

Daha sonra üniversite sınavını, aynı yıl tabii ki bizim bu savrulmalarımızın da yaşandığı, başka, başka bir dünya kuracağız, işçileri kurtaracağız, hepimiz öyle kurtulacağız dönemlerimiz. Üniversite sınav hazırlıklarının da başladığı bir dönem. Ya babamın bana söylediği şey, hep o zamanki bizim hayalimiz; tabii ki şehir dışına gidip okumak hayalini kurardık biz. Dediği şey, "Dört çocuğum var, dördünü de okutacağım. Yani gücüm şey değil, hepinizi isterim ki Ankaralarda, İstanbullarda, şurada, burada okutayım ama

kimsenin hakkını, kimseye geçiremem, seni oraya gönderirsem, diğerlerini gönderemem anlamına gelir bu.” Orada da üniversite var zaten. Hani birkaç tane büyük üniversiteyi yazdık ama ondan sonra Zonguldak'ı yazdık. Zaten abim böyle bir meyilli, makine mühendisliğine girdi orada ama bitirmedi tabii. Ondan sonra çok sınavlara girdi, üniversite ta İzmir'e, bilmem nereye kaç kere girdi çıktı ama üniversitede şey yapmadı. Ben de maden mühendisliği bölümünü kazandım orada. Ben de maden mühendisliği okudum.

Üniversite yılları... Abim bir bölümde, makine mühendisliğinde okudu, ben maden mühendisliğindeydim orada. Politik tiplerdik. Yani abim de öyle, ben de öyle. Abimin etkisi çoktur çünkü o benden önce daha çok politik çevrelerle tanıştığı için, ben de onun peşinden, ben de tanıştım yani ister istemez. Yayın okuruz, çevremiz, öyle bir üniversite dönemi var. Üniversitede tabii kendi çevremiz falan da var. Devrim Çevresi diye bir dergi çevresinde kendimizce arkadaşlarımızla okuyoruz, ediyoruz falan filan. Sonrasında, ama ben tabii çok çalışkan değilim ama normal bir öğrenciyim. Dertsiz gidiyorum, yani hiç takmadan gidiyorum. Yine bizim çok ciddi bir gözaltımız oldu, tam biz üniversitede vizelere hazırlanıyorduk. Vizeye hazırlandığımız dönemde bir operasyonla gözaltına alındık. Abim, ben evden, bir gece baskınıyla. Polis mahalleye girdi. Bir mahalle düşünün, panzerlerle falan. Sanki şey topluyormuş gibi. Ve o gözaltı olduktan sonra ben bir hafta kaldım, abim 15 gün. Ankara Devlet Güvenlik Mahkemeleri vardı, oradan salıverildi. Ve daha sonrasında üniversitede soruşturma yedik. Abimi attılar okuldan. Bir yıl uzaklaştırma verdiler abime ama atıldı, artık şeyi de bitmişti zaten, altıncı, yedinci yılına gelmişti üniversitede. Tabii bu arada babamla da çatışmaları var abimin fazlaca. Okumadığı için babam onu zorluyor. Ve bizim vize dönemini tabii biz sınavlara girmediğimiz için, gözaltında olduğumuz için kaçırdık o dönemde ve orayla da ilgili çok iyi bir anı: sigara içiyorum ben ama tabii sigara içtiğimi bilmiyor aile; anne, baba bilmiyor. Annemin birkaç defa fark edip paketlerimi çantadan alıp attığı ama benim yüzüne, "Anne, sigaramı sen mi alıyorsun? Sen mi alıyorsun? Nereye gidiyor bu sigaralarım?" diyemediğim dönemler. Sessiz sessiz ben, çantamda paketim var, o atıyor, ben gidiyorum yenisini alıyorum, o buluyor, atıyor ama hiç birbirimize... O bana demiyor ki, "Kızım, sen sigaramı içiyorsun?" (gülüyor) "Sigaraya mı başladın?" Ben demiyorum ki, "Anne, benim bu çantamdaki sigaralar nereye gidiyor?" falan diyemediğim bir dönem. Neyse biz gözaltına alınıyoruz. Babam tabii o gece, gözaltına önce abimi alıyorlar, beni vermemek için çok direniyor. "Oğlumu aldınız, kızımı vermem!" falan diye ama polis bırakmıyor. Beni de alıyor, ikimizi de gözaltına götürüyor. Ertesi gün babam şeye gittiğinde, gözaltında tutulduğumuz yere, şey diyor polis, beni şikâyet ediyor: "Senin kızın sigara içiyor!" diye. Hani şey yapacak ya,

babamı bana karşı kıskırtacak falan. Ondan sonra ertesi gün babam gitmiş, bir kutu Marlboro almış ve demiş, "Bunu kızıma ver, bunu da oğluma ver!" İçinden ayırmış. Polis geldi, şey dedi: "Sizin," dedi, "babanız ne ki siz ne olacaksınız?" (gülüyor) Sigarayı bana verdi. Benim tabii ailem de böylece sigara içtiğimi de öğrenmiş oldu, gözaltından dolayı. Neyse ondan sonra vize dönemleri geldi, vize dönemleri geçti, kaçırdık biz. Gene şey sınavları geldi, final sınavlarına geldi. Ben bütün final sınavlarının hepsinden 100-100-100-100-100 ve vizesiz, bütün sınavları hiç fire vermeden dersleri geçtim. Soruşturma da gördük, görüyoruz o sırada. Bizim soruşturmamız da devam ediyor. Maden mühendisliği bölümünün hocaları, bölüm hocası beni çağırdı. Dedi ki, "Nuran, normalde," dedi, "bak, abinle beraber soruşturma yedin, abin işte uzaklaştırıldı bir yıl. Sana da uzaklaştırma vermemiz lazım bizim," dedi. "Ne yapacağız şimdi? Bak," dedi, "kıyamıyorum da sana, derslerin de çok iyi." Ben de, "Siz bilirsiniz. Hani ne diyeyim ben size?" dedim. Sonrasında bana onlar ceza verdirmediler okulda. Dört yılda okulu bitirmiş oldum. O sırada, gözaltından sonra, o bizim o gözaltına alınış nedenimiz, birlikte olduğumuz çevreyle benim bağlarım koptu. Daha sonra Sosyalist İktidar Partisi vardı Zonguldak'ta, oraya gidip gelmeye başladık ve o çevrede örgütlendim.

Ondan sonra, yüksek lisans sınavlarına girdim, orada kalayım diye. Annem babam o dönem, babam emekli olduktan sonra İstanbul'a geldi. Ben kız kardeşimle birlikte Zonguldak'ta kaldık evimizde. Evi satmamıştı babam. O kız kardeşim de üniversite sınavlarına hazırlanıyordu. Bizi bıraktılar, onlar buraya... Artık tekrar babamın da, çalışmaya ihtiyacı var, dört çocuk okuyor diye, İstanbul'a geldiler, Zeytinburnu'na yerleştiler. Biz Zonguldak'ta. Daha sonra hem Parti çalışmalarım da devam ediyor diye orada kalayım, yüksek lisansımı da yapayım dedim. Sınava girdim, yüksek lisans sınavında birincilikle aldım sınavı. Niyetim şeydi; hani belki üniversitede kalabilirim diye ama tabii öyle küçük bir yerde, hem politik olacaksın, hem örgütlü olacaksın, senin politik bir sicilin olacak... Sonra ben il başkanlığını falan yapmaya başladım orada, o yaşımda, gençliğimde. Hem de okulda yüksek lisans öğrencisi olacaksın, falan filan. Bunların hepsi bir anda olacak işler değil, o kadar küçük bir bölgede, küçük bir yerde. Neyse olduk, birinci olduk ama okulda asistan almaya gelince, beni almadılar, benden sonra gelen kişiyi aldılar (gülüyor). Falan. Ben de bir yıl falan devam ettikten sonra okula, bunun da bir geleceği olmayacağını gördüm. Aileye de destek olmak için, ailenin de baskısı arttı üzerimde, "Gel buraya! Gel buraya! Artık niye duruyorsun? Yüksek lisans yapsan ne olacak? Maden mühendisisin yani hani bir yandan da, nerede iş bulacaksın?" Girdiğim dönemde kamuya mühendis alımları vardı ama yani artık bitirdiğim dönemde, öyle bir

dönemde değildik. İş bulma şeyim yok. Alanım gittikçe daralıyor falan ve oradan İstanbul'a dönüşüm oldu, okulu bıraktım. Okulu bırakma nedenim de şöyle oldu tabii ki o arada, yine okulda bir faşist saldırı oldu. Faşist saldırı sırasında birçok arkadaşımız yaralandı. Ben çıktım dekanlık önünde, bir yüksek lisans öğrencisiyim, normalde hiçbir görülmeyen şey o dönemde öyle yerlerde, diyeyim size. Yüksek lisans öğrencisi olarak basın açıklaması yaptım. Basın açıklamasından sonra ikinci soruşturmayı yedim okulda, yüksek lisans öğrencisiyken. Yine böyle hocam geldi, "Ne yapacağız Nuran?" dedi. Danışmanım olan bir hocam da, bunlar solcu olan hocalar aslında. Bizim maden mühendisliği bölümü de solcu hocalar olarak bilinir hep. "Ne yapacağız Nuran sana?" dedi. Ben de, "Ne yapacaksınız, yani soruşturmanın sonucu, ama bugün beni buradan gönderirsiniz, yarın siz buralarda duramayacaksınız," dedim. Yani o kadar okulda da hava değişiyor, faşistlerin güçlendiği atmosfer var aslında. Çatışmaların da olduğu bir dönem. "Tamam," dedi bana. Soruşturma yaptılar. Bana soruşturmadan yine ceza vermediler. Yani kurtaralım diye uğraştılar ama bana verilen cezasızlık dekanlıktan döndü tam o sırada da, Emniyet Müdürlüğü'nün itirazı üzerine, Dekanlık tekrar soruşturma açılmasını istedi. Hocam dedi ki, "Nuran, mecbur bir şey vermek zorundayız artık. Yani hani biz elimizden geleni yaptık ama buradan sana bir ceza çıkacak çünkü şeyle karşı karşıya geliyoruz: Dekanlıkla." dedi. "Peki," dedik o zaman. O zaman bana yine bir yıl bir ceza orada, oradan aldım, yüksek lisans döneminde aldım. Ben de o dönemde zaten tasımı tarağımı toplayıp İstanbul'a geldim. Çünkü orada artık bana çok da bir şey kalmamıştı. Ama o hoca takip etti, bir yıl bittikten sonra döndü, beni aradı (gülüyor), "Nuran," dedi, "hadi, gel hadi okula artık," dedi. "Bak, şey bitti, af geldi, bilmem ne oldu. Süren bitti," falan dedi. Onu hatırlıyorum. O hocamın hakkını hiç yiyemem. Dedim: "Hocam, yani artık benim için artık orada gelecek yok, yani ben artık buradayım. İstanbul'a geldim, ailemin de bana ihtiyacı var. Ben buradayım" diye. "Peki," dedi. "Ya yine düşün, taşın," dedi. Ben öyle, o defteri kapattım. Geldim, İstanbul'da iş arıyorum. Bir kitapçıda önce bir ufak iş buldum. Ondan sonra oradan ayrıldım. Öyle garip bir adamdı yani hani. Neyse oraya çok girmek istemiyorum. Eşi illa orada kalmamı istiyordu. Kitapçının sahibi olan adamın eşi. Ama ben kalmak istemedim. Adam biraz şey bir adamdı; cins bir herifti. İşte daha sonra iş ararken, ha o dönem de tabii benim bir de evi terk etmem var. Buraya geldim ama Partide çalışmalarım falan devam ediyor, Sosyalist İktidar Partisi'ndeyim. Okul ve ülke lise çalışması. Sonrasında merkeze falan geçtik, ama ailem de artık hani daha düzenli, "Otur artık yerinde," diyor. "Yani hani çalışma hayatının içerisinde gireceksin, daha makul bir hayat," falan. İşte babam bana diyor ki, "Ya sekize, dokuza kadar nerelerde kalıyorsun?" Bir gidiyoruz, 11'lere, 12'de falan eve gelmeye kalkıyorum. Tabii aile bunu kaldırmıyor.

Sonrasında dedi babam, bir gün bana: "Bu evde," dedi, ne demişti? He, "sekizden sonra eve girmeyeceksin!" dedi. "Sekizden sonra girmeyeceksin bu eve, sekizden önce evde olacaksın!" gibi bir şey yaptı bana. O akşam tartıştık falan, ertesi gün ben evi terk ettim gittim. Şimdi bakıyorum da yani uzlaşılacak bir adamla uzlaşmamak için elimden geleni yaptım, herhalde gençliğin verdiği bir şeyle, yani hani acayip şey, acayip tabii şimdiki akılla o akıl bir olmuyor hiç bir zaman için. Onu yaş ilerledikçe anlıyorsun. Bize söylüyorlardı da o zamanlar, dinleyen kim öyle algılamıyorsun tabii.

Evden ayrıldım. İşte dört, beş ay evle tabii aradaki ilişkiler bayağı bir gerginleşti evi terk etmemle, aynı şehirde yaşıyorsun ama başka bir yerde tabii yaşamaya karar vermişsin. Öyle çok da Karadenizli ailelerin kabul edeceği şeyler değil bunlar yani. Evlenmeden evden kız çıkıyor falan. Ne kadar demokrat olsalar da kendilerince... Abim devreye girdi o dönemde, daha doğrusu yani şey dedi babama, "Tamam," dedi, "benim yanımda." Onun yanında da değildim aslında ama "Benim yanımda, sen merak etme," falan dedi. Daha sonra yavaş yavaş, alıştıra alıştıra, ev tutmamı, ayrılmamı, kendi başıma yaşamaya başladığımı kabullendiler. Ondan sonra beni de evimi de ziyarete gelmeye başladılar; geldiler, gittiler. Şimdi yani bu artık bir sorun olmaktan çıktı ama ilk başta... Evin en büyük kızları bazı gelenekleri yıkarken, baktı bayağı bir zorlanıyoruz ister istemez. Sınırlarını zorluyoruz, yani onların sınırlarını zorluyoruz. Başka hiç tanışmadıkları ya da düşünmedikleri şeylerle yüz yüze geliyorlar bizler büyüdükçe, bizlerin inadıyla, onların yaşamlarıyla, bizlerin yaşamları arasında devasa farklılıklar var. Özgürlük anlamında da öyle. Hayattan beklentilerimiz de öyle. Onların beklentisi, kendi yaşantılarının bir benzerini ama ekonomik olarak daha güçlü bir gelecek kurguluyorlar. Aile kurumunu doğanın bir kanunu olarak görüyorlar mesela, ben ise o düşüncenin çok uzağındayım, aynı şeyleri tekrar etmek istemiyorum, annemin yaşamını yaşamak istemiyorum. Yani hayatım boyunca ben hiçbir zaman için klasik böyle yani bir evlilik hayali hiç kurduğumu hatırlamam. Bir gelinlik hayali hiç kurduğumu hatırlamam. Bir evlenme ufkum hiç olmadı yani, hani ya da ne bileyim arkadaşlarımızla oturduğumuzda ya da çocukluk hayallerimde, kendimi hep hayal ettiğim şey, ben böyle yaşıma aldığımda, işini elini alan, tek başına kendi ayakları üzerinde duran bir kadın olmayı hep hayal etmişimdir çocukluğumda. Eee buraya geldik mi? Geldik. Onu sağladık. O kısım oldu, o kısımda sıkıntı yok (gülüyor). Mücadele ede ede o hayatıma kavuştum.

Sonra işte, yani benim sendikal alana nasıl geldim kısmına geleyim istersen. Süre sınırimız yok, değil mi? Ben böyle daldıkça, dalıyorum da.

Evet, sendikal alana girmem aslında tamamen bir tesadüf. Yani, Zonguldak'tan gelmişsin, İstanbul'da bir sendikaya gireceksin! Babam fabrikalara işçi servisi yapıyor. O alana, o girdiğim sendikayla hiçbir tanışıklığı yok. Hani babam da bir sendika kökenli, sendikalı işçi, maden işçisi, mücadelesini vermiş bir adam. Ne mitinginden geri kalmıştır ne grevinden... Mengenlere kadar, yürüyüşlerine kadar aktif bir şekilde hep işin içinde olmuş bir insandır ama İstanbul'a gelince, koskoca İstanbul'da emekli olmuş, gelmiş, derdi çocuklarını, bir şekilde hayata karıştırıyım diye uğraşıyor. Üniversite okuyor çocukların hepsi. Kız kardeşim Marmara Üniversitesi'ni kazandı o dönem. O orada. En küçük kardeşim lisede, o üniversiteye gidecek, erkek kardeşim. İşte abim de üniversitelerden mezun olmaya çalışıyor (gülüyor), yani üç, dört üniversiteye girip çıktıktan sonra... Ama tabii şu anda mali müşavir, onu söyleyeyim de, topladı bir süre sonra. Abim mezun olmaya çalışıyor, böyle bir durum. Mezun olmuş tek çocuğu benim babamın elinde. Onu da bir türlü zapt edemiyor adam, kendince, öyle söyleyeyim size (gülüyor). Sonra bir gün bu şeyde, Zeytinburnu'nda, emekliler böyle banka kuyruğundayken, adamın bir tanesiyle sohbet ediyor babam, Ali Abi, Ali Karabulut. O diyor tanışırken, işte babam diyor ki, "Ben de maden işçisiydim, öyleydin, böyleydin," sohbet açılıyor, diyor ki, "Ya kızım var," diyor, "şu anda iş arıyor." O da diyor ki, "Ya öyle mi? Kızın varsa biz de tam bu aralarda eleman arıyoruz şeyde, hem muhasebede hem de sendikanın diğer işlerini yaptıracak sendikanın birisini arıyoruz. Gelsin, biz de bir görüşelim," diyor. İşte babam bana geliyor, haberi şöyle veriyor: "İyi," diyor, "hem işçi sınıfını kurtarırsın, hem aç karnını doyurursun!" (gülüyor) "Oraya gidelim," diyor. Tamam, ertesi gün ben de şeyin yerini bilmiyorum falan. Gidiyoruz, o da geliyor. O fazla karışmıyor zaten işe. Önce benimle Genel Sekreter konuşuyor, daha sonra Genel Başkan Yener Kaya konuşuyor. Tabii nasıl böyle bir tesadüfle o işe giriyorumun hikâyesini daha sonra öğreniyorum. Deri-İş Sendikası'nda o dönem iki farklı grup birbirleriyle aslında çekişerek, zamanından beri hep çekişen iki grup, mecburen o genel grupta ittifak yapıyorlar. Oraya da bir personel alacaklar ama bu personel ne senden, olsun ne benden olsun (gülüyor). Yani hani kimsenin değil de, tanımadıklarımız, bilmediklerimiz, kimsenin kimseye 'senin tanıdığın, benim tanıdığım' yaftası vurmayacakları bir eleman alacaklar oraya. Oraya o şekilde giriyorum. Yener Başkan da benimle konuşuyor ve "Tamam," diyor, "seni başlatalım biz burada" ve ben orada işe başlıyorum. Muhasebesinden şeyine kadar, yazışmalarını, evraklarına kadar her şeylerini yapıyorum. Zaten uzman yok, küçük bir sendikaydı Deri-İş Sendikası o dönemde. Küçüktü diyeceğim ama o dönem altı-yedi bin üyesi olan bir sendikaydı galiba, ilk girdiğim dönemde yanlış hatırlamıyorsam. Bir kişi vardı erkek uzman olarak. Muhasebede bir Halil

Amcamız vardı. Ondan sonra bir personel vardı telefonlara bakan. Bir de ben girmiştim. Hem muhasebede hem diğer alanlarda çalıştım. Arada yetişen bir eleman olarak çalıştım orada. Zaman için de örgütlenmesinden toplu sözleşmesine kadar yapan tek uzman oldum.

İlk girdiğimde Halil Amca vardı, yaşlıydı. O dönemde Mali Sekreter olarak da Naciye Özdemir vardı, kadın olarak. Çok görülmez sendikalarda ama benimle birlikte o da seçilmiş yönetici olarak başlamıştı. Çok yardımını, çok desteğini gördüğüm bir kadındı. Profesyonel sendikacıydı o da, Mali Sekreter olarak gelmişti. Daha sonra onunla da birlikte ben her yere gittim. Zaten içi içine sığan bir eleman da değilim. Eylemlere gidiyorum, mitinglere gidiyorum. Onlar beni çağırmasa bile pat onlarla karşılaşıyorum falan. Hatta Seka'nın mitingleri İzmit'te falan, bir bakıyorum, onlar beni görüyorlar falan orada. Onlardan bağımsız gidiyorum yani hani. Zaten Partili kimliğim de var o dönemde. Sağda solda karşılaşıyoruz. Örgütlenmelerin içerisine giriyorum onlarla birlikte. Nereye giderler? Hafta sonları onlarla birlikte örgütlenmelerde geçiriyorum falan. O dönemde zaten sanırım '99 ya da 2000 yılıydı yanlış hatırlamıyorsam, Partideki bir ayrışmayla da SİP'le bağlarım da koptu, Sosyalist İktidar Partisi'yle bağlarımı da ayırdım ve artık sendikada uzmandım sadece. Örgütlenme uzmanlığı daha çok yaptığım bir iş haline dönüştü zaman içerisinde. Alanlarda örgütlenmelere gidiyordum. Çorlu'da olsun, başka bölgelerde olsun.

Öyle bir dönem başladı önümde. Zaten hani daha sonrasında da hiç örgütlenmedim, örgütlü bir yapı içerisine girmedim. Zaten derdim, hani işçi sınıfını için uğraşmak, onlar için mücadele etmek (gülümsüyor), onlar için bir şeyler yapmak, onların şeylerini geliştireceğiz ya, sendikada zaten o işi yapıyorum dedim kendi kendime. Bir de gecemi gündüzüme katmışım. O zaman ne gerek var? Bütün enerjimi buraya veririm, burada devam ederim diye.

Ve neler yaptık? Örgütlenmelerden hatırladığım anekdotları söyleyeyim istersen sana hem de böylece kayda da girmiş olsun. İşte hep bana bunları yaz, yaz derdi arkadaşlar da bir türlü vakit bulup yazamıyordum. Madem buna vesile olsun bu iş. Mesela çok iyi hatırladığım bir örgütlenmemiz, aslında Çorlu'da bir örgütlenme başlığı açmıştı sendika ve sendikacı Hüseyin Abi vardı, Hüseyin Akgül, işte Naciye Özdemir, bunların hepsi bütün zamanlarını şeyde geçiriyorlardı, Çorlu'da geçiriyorlardı. Orada deri fabrikalarının örgütlenmesi için geçiriyorlardı. Ben de sendikadaki işlerimden kalan geri zamanlarımın

hepsini hemen hemen orada geçiriyordum. Yani özel hayat falan yok zaten. Cumadan da çıkıp, oraya gidip, onlarla birlikte çalışıyordum. Mesela Baykal Dere örgütlenmesini çok iyi hatırlıyorum ben. Bir gün biz sendikadayız, buradayız. Başkanlar orada, işte Naciye Hanım, diğer bütün yöneticiler orada. Haber geldi ki, bütün yöneticiler gözaltına alınmış. Biz Genel Başkanla buradayız. "Ne yapacağız?" dedik, Genel Başkan, "Ben gidiyorum," dedi. Genel Başkan, "Başkanım, ben de geliyorum," dedim. "Tamam, hadi gel," dedi. Beraber gideceğiz, o Emniyet Müdürlüğü'ne girecek şeyde, Çorlu'nun girişinde, bana dedi ki, "Sen de işçi arkadaşlara git de, onları biraz sakinleştir yukarıda," dedi (gülüyor). Ben de, "Tamam." Çünkü işçiler fabrikanın önünde direniş yapıyor, Emniyet Müdürlüğü gelip onları kovalamış kaç defa, "Orada duramazsınız!" falan diye. Polisler, şeyler. Sonra gittim, fabrikanın şeye, şubeye, işçi arkadaşlar da geldiğimizi duyunca geldiler. Ne yapacağız? Ne edeceğiz? Konuşalım. Yani söylediğimiz şey, konuştuğumuz şey onlara, "Ya biz orayı kaybedersek, kaybedeceğiz. Bundan sonra oraya gidip bir daha direniş yapma şansımız olmaz." Kadın arkadaşlar da var o fabrika da çalışan. Çok kötü bir fabrikaydı, yani şeyleri tutmuştu o dönem, ilaç... işçilere ilaçlar verirler hep gece vardiyalarında, çalışıp uyanık kalsınlar diye vitamin ilaçlarıyla işçilerin çalıştırıldığı bir fabrika falandı. Bayağı da bir işçi atılması olmuştu sendikal örgütlenme olunca orada. Sonra işçilere dedim ki, "Gidelim mi aşağıya tekrar?" "Tamam, sen geliyorsan gidelim!" dediler. Kadın arkadaşlar falan var, birlikte işçi arkadaşlarla biz hep beraber tekrar fabrikanın önüne, böyle çayırları, bayırları, yürüye yürüye, arka taraftan indik, fabrikanın önüne oturduk. Bir sürü işçi, yaklaşık herhalde 70-80 işçi varız, yani tahmin ediyorum. O dönem o bölgeden insanlar da gelmeye başladı, sadece işçiler de yok. Bütün yöneticiler gözaltında, işçilerle ben varım yani. İşçiler tanıyor beni, çok gidip geldiğim için biliyorlar yani orada. Tam o sırada şey Emniyetin araçları, tekrar geldiler şeyin önüne, fabrika önüne. Otobüsler geldi. Yani bir sürü otobüs geldi. Sadece bir tane ekip otosu gelmedi. Bir tane de Emniyet Müdürü var, faşist bir herif (gülüyor). Dedi, "Nerede sizin başınız?" İşçilere bağıyor oradan falan. Baş maş yok! Ben de otuyorum işçilerin içerisinde falan. O sırada hemen gözü bana takıldı adamın: "Bunu alın! Bunu alın!" dedi orada. İki tane polisi hatırlıyorum, geldi kolumdan tuttu. Onlar bir taraftan tuttu, işçi kadınlar bir taraftan tuttu kolumu ama ikiye bölüneceğim yani. Biri çekecek alıp Emniyete götürmeye uğraşıyor, buradan kadınlar bırakmıyor. Yani dedim, "Ya ikiye falan bölünüyorum!" Şeylere dedim, kadınlara dedim, hani yaşları benden büyük, hepsi abla. Şimdi birçoğunun ismini hatırlayamadım, unuttuğumu fark ettim. Dedim, "Beni bırakın! Ya bırakın. Biriniz bırakın. Onların bırakmayacağı kesin yani polislerin, siz bırakın," dedim. Yoksa kopacak bir tarafım falan. Neyse onlar beni bıraktı, Emniyet beni yatırdı yere, arkadan ters kelepçe, beni nasıl fırlattılsa o Emniyet aracının

içine, zaten kuş gibiyim, yani düşün, kaç yaşındayım? 24-25 yaşlarında bir kızım. Attılar Emniyet aracına... Ondan sonra bütün işçileri dayak atarak gözaltına aldılar, hepimizi. Ters kelepçe falan, bileklerim soyulmuştu. Onu hatırlıyorum, çok iyi hatırlıyorum.

Saçlarımı çok fena çekiştirdiklerini hatırlıyorum orada, bir taraftan saçımdan tutup bir taraftan da arkadan tutup beni, kolumla birlikte aracın içerisine fırlattılar. Şey, mal fırlatıyor gibi, onu hatırlıyorum. İyi yani, bir yerimiz, kafamızı, gözümüzü kırmamışız. Sonra tabii karakola gittik. Başkan ötekileri çıkartıp (gülüyor), ikinci posta geldi, bana dedi ki, "Ya Nuran kızım, ben seni sakinleştir diye göndermedim mi bu işçileri?" (gülüyor). "Ben," dedi, "şimdi bunları," -ama gülüyor da bir yandan- "Ben," dedi, "şimdi," -tabii bizi görüştürüyorlar orada- "şimdi seni mi çıkarmaya uğraşacağım tekrar burada," dedi. Neyse bi' altı-yedi saat kalmadan sonra bizi de orada bıraktılar, serbest bıraktılar. Öyle bir şeyim var.

Orada yine bir örgütlenmeyle ilgili anım da şöyle olmuştur; yine bir fabrikada örgütleniyoruz, ha orada yediğim dayakla ilgili oldu. Daha sonrasında, orada Emniyetten ben dayak yerken, yan fabrikada deri fabrikası var yine, bütün işçiler çatıya çıkmışlar, şeyi izliyorlar, aşağıyı izliyorlar. Yani benim, bizim dayak yiyişimi izliyorlar. Ben dayak yedim, sonra ertesinde, birkaç gün sonra oraya gittiğimde, geldiğimde bana geldiler, dediler ki, "Sen orada dayak yedin ya, biz utandık, hepimiz geldik üye olduk, gittik sendikaya," dediler, onu hatırlıyorum. "Seni orada görünce," dediler, "hani bu kadar olmaz, hani o şey diye." Öyle birkaç kişi de konuşmuş içlerinde galiba, yani böyle böyle davranıyor insanlar, hani biz burada duruyoruz, sadece izliyoruz falan tarzı. Gidip üye olmuşlardı, onu hatırlıyorum.

Yine örgütlenme dönemi yapıldığı bir dönem, tabii biz sendikal örgütlenme yapıyoruz, bu arada orada birçok işçiyi işverenler şey yapıyor, yani direniş kırıcı olarak içeri almaya çalışıyorlar. Öyle bir hikâyem de var. Biz de ev ev dolaşıp kadınlara, "Gitmeyin," diyoruz. "İnsanlar orada hani direniyorlar, sendikal örgütlenme var, siz de buna alet olmayın," diyoruz. Bir tanesine herhalde sert mi konuştum, ne dedim hatırlamıyorum ona, kadın şikayetçi olmuş. Ya "bedelini ödersiniz," demişimdir, ne demişimdir? Tam hatırlamıyorum şimdi çok zaman geçti üzerinden. Ondan sonra savcılığa suç duyurusunda falan bulunmuş ve Emniyet bir süre sürekli beni "sarı kız" diye arıyor. Adımı bilmiyor, şeye gidiyor, geliyor, temsilciliğe gidiyor, geliyorlar., "Sarışın bir kız varmış burada, işte işçileri tehdit ediyormuş, bizim onu alıp ifadesine başvurmamız lazım," falan diye. Sendika Başkanına falan. Bundan sonra bir süre beni hiç göndermediler Çorlu'ya ne olur ne olmaz

diye. Ha inat etseler bulurlardı muhakkak belki ama. Bir “sarı kız” hikâyesi o dönemde orada bir süre arandı, bir dönem ama dediğim gibi üzerine de gidip almadılar. Sonra üzerinden zaman geçince de tekrar şeye gittik. Yine dönemindeki en önemli direnişlerimizden bir tanesi, yine Çorlu'da ama bu 2006, ondan yıllar sonra aradan biraz zaman geçmişti, İleri Deri'de bir direnişti. İşveren sendikayı yine kabul etmiyor, yine kadın işçiler var. Uzun bir süre fabrikanın önünde direniş var, devam ediyor. Yine böyle bir dönem içeri araçlarla işçi sokuluyor, grev var, direniş kırıcılığı yapılıyor, işyerinde. Grev demeyeyim, direniş diyeyim... Daha sonra greve dönecekti çünkü, yetki falan alınınca. O aşamada içeri işçi sokarken, bu sefer diğer direnişteki kadın işçiler araçların önüne yani -benim orada olmadığım bir dönem, sonra anlatılıyor ama telefonlaşıyoruz sürekli süreçle ilgili- fabrikanın önüne, ellerine büyük büyük taşları alıyorlar, organizenin önünde fabrikanın önüne gelecek olan işçi servisinin önüne geçiyorlar, ellerindeki taşları arabanın önüne fırlatıyorlar, araçları durduruyorlar, oradan bütün araçtaki insanları indiriyorlar, kadınlar önde, erkekler arkada. Kadınlar, bütün işçileri oradan kovalıyorlar. Yani biraz da darp ederek kovalıyorlar orada. Ve tabii ondan sonra; polis baskını oraya. Bu ama şip şak oluyor, olmuş bu olaylar. Yani böyle iki-üç dakika içerisinde bunlar anında, gelip dalıp şey yapıp, servisin önünü kesip, direniş kırıcıları geri gönderiyorlar. Tamam, peşinden de, bir yarım saat sonra şey geliyor tekrar, nedir onun adı? Emniyet oraya bitiyor. O sırada biz de bitiyoruz. Biz de İstanbul'dan yetişiyoruz tekrar oraya. Yani olay bir saat, bak, yedide duyuyoruz, duyar duymaz atlayıp tekrar oraya gidiyoruz ve yine orada bir gözaltımız, bizim hep beraber bu sefer tekrar bir gözaltımız oluyor. Bir gece kadınlarla beraber Emniyette kalışımız söz konusu. O direniş çok uzun sürdü. Yani 16 ayı devirdi herhalde. Hatta işveren o kadar inat bir işverendi ki, kabul etmedi bir türlü şeyi, kendisi de öldü zaten. En son oğlu karşımıza çıktı şöyle bir şey söyledi: "Babamın vasiyeti var, asla buraya sendika girmeyecek!" (gülüyor), o inatla. O dönem kadınlarla çok güzel etki, o kadınlarla alakalı, kadınlarla beraber çok iyi etkinliklerimiz olmuştu bizim; eylemler, gösteriler, sağda solda direnişler. Hatta Tayyip Erdoğan 2006 yılında Tekirdağ'a gelecek, haberini aldık biz. Kadın arkadaşlarla beraber gittik, otobüsünün önünü kestik. Şey de o dönem, çok hani yanaşamıyorsun, hani yanaşmanın sıkıntı oluyor. Erkek arkadaşlara dedik ki, “Sizin hiçbiriniz gelmeyeceksiniz, siz geride durun, işte biz gideceğiz, gideceğiz derdimizi anlatacağız. Kamuoyu olacak, gündem olacak,” falan filan yani hani, derdimiz böyle. Artık çözüm yok, kadınlar çıkarsa, daha çok işçi arkadaşlar istiyor bunu: Tayyip Erdoğan gelecekmış de, işte biz ona kendi sesimizi de duyuralım falan. Ben de hemen apar topar, elimizde raporlar var zaten, raporlardan bir dosya oluşturduk, ettik, gidelim mi? Gidelim! Gidelim bakalım, ne kaybedeceğiz yani? Çok çok gözaltına alınacağız, iki

tekme yiyeceğiz, bilmem ne yiyeceğiz. Olacak olan o anlamda. Tam gittik orada, tam korumaları bize saldıracakken Erdoğan durdurdu onların hepsini, kadınız ya hepimiz, erkeklere, "Siz yaklaşmayın," dedik. Aracı durdurdu, çağırdı bizi Tayyip Erdoğan, "Ne oldu?" dedi. "Ne sıkıntınız?" Benim elimde dosya var, dosyayı verdim. Böyle böyle, bu işçiler böyle dedim. Direnişteler. İşte 15-16 aydır buradalar ve hiçbir şekilde işveren kabul etmiyor sendikayı falan. Dedi, "Sen o dosyayı ver bana, ben," dedi, "o dosyayı biz inceleyeceğiz, gerekli şeyleri size vereceğiz," dedi. "Tamam," dedi. Sonra dedi ki, "Diğer kadın arkadaşlar gelsin!" (gülüyor). Diğer kadın arkadaşlar geldi, onlara da birer oyuncak verdi (gülüyor). Sonra hatta esprisini falan yaptık: Gördünüz mü? Oldu mu bakın, muradınız buydu, işte sizin elinize de birer oyuncak -oyuncak dağıtıyor ya araçlarda hani, böyle şeylerden geçiyor falan, hani diye. Öyle bir hikâyemiz de olmuştu. Tabii sonuç alamadık yani. Oradaki o İleri Deri Direnişi'nde de çok hırpalandık kapıda biz aslında. Yani Emniyet güçlerinin gelmesi, işte işçi arkadaşların, diğer işçileri durdurmak için yaptıkları çabalar, sürekli Emniyetle karşı karşıya gelişler, alanda her seferinde hırpalanarak, dövülerek alınmamız falan filan. Ama olmadı, dediğimiz gibi; adam vasiyet ederek öldü yani (gülüyor). Vasiyet olunca artık yapacak bir şey yok yani (gülüyor).

Ve ondan sonraki, yani arada yine öyle örgütlenmeler, şunlar, bunlar, çok hikaye var da, en büyüğü; Deri-İş Sendikası'ndayken yürüttüğümüz şey Desa Direnişi oldu. Bilmiyorum duydun mu? Biliyor musun Desa Direnişi'ni? Yine o örgütlenme de hani benim başında olduğum bir örgütlenmeydi uzman olarak sendikada. Sendikada tek uzmanım zaten. O süreç içinde ikinci uzman alındı. O kadar yoğun bir çalışma dönemi ki, iki direniş vardı; biri Düzce fabrikasında, biri Sefaköy'deydi. Düzce'de; 41 işçi, Sefaköy'de; işte Emine Ablanın direnişi. Onunla birlikte yürüttüğümüz, yine bir o da 14, 15 ayı, 16 ay süren bir direnişti. Yani çok uğraştık. Yani ben örgütlenmeci olarak yani işçilerle, kadınlarla ilişkilerim her zaman şey oldu yani çok dostane oldu. Çok şey hala haberleşirim birçoğuyla, hala şey yaparız, gördüklerinde boynumuza, boynuma sarılırlar, karşılıklı selam yollarız falan filan. Öyle bir ilişki oldu aramızda. Ben dürüst davrandım, olabilecekler belliydi, yapılacaklar belli, sendikaların gücü belli ama ne derler? Samimilik! Yani. Birlikte dayak yiyeceksek; birlikte yedik, birlikte ağlayacaksak; birlikte ağladık. Birlikte karar verdik bu işlere ve onun için çok insani bir sürü anı kaldı geri. Güzel şeyler, tecrübeler yaşadık. Desa direnişi zaten hani başlı başına hani neresini anlatacağımı bilemiyorum. O kadar çok yaşadığım, benim için hayatımdaki anlamlı direnişlerden bir tanesi. Kamuoyuna çok mal oldu. Mesela; bu anlattığım Baykanlar İleri Deri Direnişleri, işte arada Yeşil Kundura'lar, falan filan. Bunlar çok kamuoyuna maal olan direnişler

olmadı. Bizim kendi içimizde, sırf belli çevrelerde giden direnişler oldu ama Desa biraz sınırları aşan bir direniş oldu; Emine Abıa'nın direnişı. O da muhteşem bir kadın hani. Yani içinde inatçı, dirençli bir kadın. Ve iki inatçının diyeyim artık, yan yana gelmesiyle herhalde böyle bir şey ortaya çıktı. Benim aslında o dönem aynı zamanda Desa Direnişı benim hayatımdaki başka bir yeri de benim kadın hareketiyle, feminist mücadeleye tanıştım. Bendeki düşünsel olarak da değişimin hani kadın meselesine bakışım değişti. Zaten hani kadın olduğum için, kadınlarla kurduğum diyaloglar, ilişkiler hep zaten farklı oldu yani şeyde hani o kendiliğinden, kendi aklınla bulduğun yol mudur denir, ne denir? farklı bir temas şeyim olmuştur; kollamak, gözetmek, işte onlara elinden geldiğince sahip çıkmaya çalışmak falan filan. Ama şey işte Desa Direnişı, Desa Direnişı'nin etrafında kadın hareketinin bir araya gelmesi, onun görünür olması, uluslararası alanda işte Temiz Giysi Kampanyası, *Clean Clothes* kampanyasıyla bir araya gelmemiz, uluslararası boyutu bunun. Aslında benim ufku da çok çok açan bir şey oldu, süreç oldu benim için.

Daha sonrasında, aslında bu dönem ben bu kadar cebelleşip, uğraşırken bir yandan da hani bazen bir şey yaparsınız çok görünür olur ama üzerine atlayana çok olur ya, sen sonra kendini bulamazsın (gülüyor), zannedersin ki ben hiç yokum bu işin içerisinde, falan diye. Şeyde öyle oldu. Sendikanın etrafındaki siyasi hareketlerde öyle yaptı. Bizim Desa Direnişı görünür oldukça, şey oldukça, bu sefer örgütsel olarak oraya kadrolar alınmak istendi. Bir kişiye de gerçekten ihtiyacımız var. Çünkü öyle bir çalışma yapıyorum ki, iki direniş var, sendikanın rutin işleri, düşünün bir yazışma yapılacak ben akşam yediye kadar Sefaköy'de direnişteyim, akşam yedi; sendikaya geliyorum, resmi yazışmayı yapıyorum, evime öyle gidiyorum falan yani. Dokuz, dokuz buçuğu buluyor, sendikadan çıkışım. Cumartesi, pazar desen öyle. Ya ben bitiyorum yani hani. İnsan olarak bitiyorum. İnsan üstü bir çalışma yani o dönem. Birisinin alınmasını ben de istedim. o ekipten bir arkadaşı. Geldi, daha sonrasında, ben benim içeride çok da tabii iznim birikti. Yani sonunda ne kadar diyeyim sana; beş ay, altı ay, altı ay mı? Yedi aylık bir iznim var. İzin falan yapmıyoruz falan şeyde. Ben de bu dönemde şey dedim: o dönem bana temiz giysi kampanyası şey dedi, senin, -dil sorunu vardı benim- "Sen gel dedi, yurt dışında biz seni alalım bir yere, "istersen" dedi, "Dil sorunu çözelim" dedi. Yani sonuçta şeysin, hani yani, onlara göre iyi bir kadroyum da. Hani örgütlemeci olarak da iyi bir kadroyum. O anlamda bu eksiğinde böyle bir sana şeyimiz olsun. İznini al dediler oradan, aldım. Sendikaya, bir yıllık izinlerimi kullanacağımı söyledim. Direnişler rölantiye, bitti zaten, bitecek artık yani Emine Abıa'nın süreci falan tamamlandı artık. Normal rutin örgütlenme falan yapılacak. O dönem de yavaş yavaş hani bu gelen kadrolarında şeyim var, bana

moral bozucu bir tarafı da var. Neyse, ben bu arayı şöyle değerlendireyim dedim; gideyim yurt dışına, İngiltere'ye gittim, beş, beş buçuk ay kadar. Orada bana yer buldular, bilmem ne, kalacak yer buldular. Yine bir sendikal çevreden buldular, dil için İngiltere'deydim, döndüm, döndükten sonra bana söylenen şey dendi ki: sen bundan sonra sendikanın içindeki işleri halledeceksin, ikinci bir uzman da alınmış benim yokluğumda bu iki arkadaş örgütlenme, şu bu işlerini halledecek, onlar ihtiyaç duyarsa alana gideceksin. Karşısına çıktım dedim ki, -Şimdi bunların hepsi çok gençler, gelen arkadaşlar hani, ben de öğretmeye çalışıyorum, elimden geldiğince yardımcı oluyorum- "şimdi onlar gelecekler bana istedikleri zaman, ihtiyaç duydukları zaman ben alana çıkacağım, örgütleme yapacağım, onun dışında ben burada olacağım, öyle mi? Yani ben burada; on üç yıllık çalıştım, uzmanım, gecem gündüzüm belli değil, nasıl çalışmışım? Şimdi gelmişsiniz, bu çocuklara diyorsunuz ki: 'Nuran sizin altınızda, sizin emrinize göre çalışacak. Siz bunu benim kabul edebileceğimi düşünüyor musunuz?'" dedim yani. "Ya," dedi, "Nuran, işte idare et," falan dedi. "Yok," dedim, "ben bunu kabul etmem, verin çıkışıma, gideyim sendikadan." Neyse; yok öyleydi, yok böyleydi, şöyleydi, giderdin, gitmezdin falan filan işte... "Yok," dedim ben, "bu işin tadı kaçtı, hani bu meselenin tadı kaçtı ben, gideyim." Çok iyi hatırlıyorum, hatta son gün karar yazılacak, yönetim kurulu geldi, hepsi tek tek odama geldi, dedi ki, "Nuran, yapma! Bak yazacağız kararı ama gitmeni istemiyoruz bu sendikadan. Sen, 'hayır!' de, dediğin anda biz bu karardan vazgeçeceğiz." Dedim, "Kararım karar!" Yani inadım inat bir tipim biraz da. "Bu işin," dedim, "hani artık geri dönüşü olmaz." Bu işin ben buraya dair, onca yıldır emek veriyorum, büyük bir özveri ve inançla çalışıyorum. Genel kurul süreçleri oluyor, tek başımayım uzman olarak. ben biliyorum, bir ara hatta çok iyi hatırlıyorum; genel kurul sürecine gireceğiz, genel kurul sürecinde tek uzmanım sendikada. Genel kurul işleri bayağı işlerdir, yüklü işlerdir. Faaliyet raporu yazacaksın, şunu yapacaksın, bunu yapacaksın falan. O kadar kilo vermişim ki, ağzım, burnum uçukladı. Başkan beni gördü, dedi ki bana, "Nuran, sen," dedi, "hasta olacaksın!" dedi. Bana bir hafta izin verdi. Köye annemle babamın yanına gönderdi. Hani şeyi anlatmak açısından söylüyorum, verilen özveriyi anlatmak açısından söylüyorum. Sonra yani Başkan da geldi bana dedi, "Nuran," dedi, "ya tamam, hani biliyorum ama hani tekrar bir değerlendir, biz senin gitmeni istemiyoruz buradan." "Yok," dedim ben de ve oradan ayrıldım. Deri-İş Sendikası'ndan ayrıldım. Gidecek bir yerim de yok, hani bir iş falan ayarlayıp çıkma değil, yaptığım şey. Kafaya koydum, gideceğim.

Clean Clothes'la çalıştım o dönem. Onlar bırakmadılar beni. "Türkiye," dediler, "burada Türkiye'de bizim adımıza..." Hani zaten Desa Direnişi boyunca bizim dil sorunumuza en

çok, Bilge Seçkin Çetinkaya var, o bize çok yardımcı oldu ve destek oldu. Özellikle, yurt dışı kampanyaların yürütülmesinde çok yardımcı oldu. Sonra dedik, biz burada ne yapalım? Birlikte *Clean Clothes*'un şeyi olarak, çalışalım, bürosu olarak. Ya da burada bir yapı oluşturalım, kuralım diye başladık. O sırada *Fair Wear Foundation* var, Adil Giyim Vakfı diye, orada denetçilik yapmaya başladım. Sosyal denetçi olmaya başladım. Onların verdiği fabrikalarda denetim, sosyal uygunluk denetimleri yürütmeye başladım. Geçimimi onun üzerinden sağlıyorum aslında. Öyle diyeyim size. Ve bir yandan da *Clean Clothes Company*'nin Türkiye ofisini kuralım dedik. Üç-beş arkadaş bir araya geldik, şeyi kurduk buraya, ilk çalışmamız da aslında onunla birlikte kuruldu diyebilirim. Bu Rana Plaza vardı, hatırlar mısın Rana Plaza'yı? Bizde o zaman yurt dışında bir toplantıdayız. Kimin toplantısıydı? Temiz Giysi Kampanyası olabilir. *Clean Clothes Company*'nin, Hollanda'da bir toplantısına gittik. Odur herhalde diye hatırlıyorum yani. Ofis, odada oturuyorum, şeyde, otelde. Televizyonda şeyin görüntülerini gösteriyor. İşçinin bir tanesi oradan bir tane marka çıkarttı: LC Waikiki. Hani tutuyorlar ya, markaları şeyi ekrana. Kimse bilmez LC Waikiki'yi yani, ben biliyorum yani falan. Çıkarttı taşların arasından, enkazın içerisinde çıkarttı. Neyse, orada kafama koydum, Türkiye'ye döndüm. O sırada da; Sendika.org'dan, arada yazıyordum Sendika.org'a, Sendika.org'dan arkadaşlar, "Nuran Hocam, böyle böyle, Rana Plaza şey olmuş, bir şey yazsana," dedi. Ben de dedim ki: "Yazacağım, kafamda da var zaten bir şey," dedim. O dönem şey yaptık, bu Rana Plaza'da ben şeyi yazdım, LC Waikiki'nin de orada üretim yaptığını, uluslararası bir kampanyanın başladığını ama Türkiye'den, orada üretim yapan markaların hepsinin ölü taklidi yaptığını, hiç ses vermediklerini yazdım. Ve bu yayınlandı. Yayınlanır yayınlanmaz LC Waikiki ayağa kalktı tabii. Ben de öyle bir tepki beklemiyordum yani hani. Bir yazı yazıyorsun, hani ne kadar şey çekeceğini bilmiyorsun. Oradan bir cevap geldi, "Ya biz orada üretim yapmıyoruz, şöyledir, böyledir," falan. Tekzip yayınlıyor, işte Sendika.org şey yapıyor; bu nereden çıktı, bilmem ne oldu falan filan diye. Ondan sonra yine onunla ilgili ikinci bir yazıyı yazdım, bu baskı üzerineydi falan filan, falan. Bu sırada tabii yavaş yavaş o da tepki gösterdiği için, basından da dikkat çekmeye başladı mesele. Hatta o zaman bayağı bir yayın da gazetenin ilgisini çekti işte çünkü bayağı bir gündem olmuştu. Uluslararası sendikalar dünya çapında uluslararası markalara, "Hadi, imza atın gelin anlaşmaya. Ya böyle bütün fabrikaların, Bangladeş'te üretim yaptığınız fabrikaların hepsini bir sağlık, güvenlik anlamında bir denetimden geçirelim," deniliyordu. Bizim talebimiz Türkiye'de, sen de LC Waikiki, bu meseleye el koy ve sen de altına elini taşın altına koy ve de bu sürecin içerisinde gir, diye şey yapıyoruz. Bunlar da asla kabul etmiyorlar. Neyse o tartışma, gerilim devam ederken, bana yurtdışından birisi yazıyor,

bana bir haber gönderiyor. Yine Sendika.org'a geliyor tabii, direkt mailim olmadığı için. Sendika org bana yönlendiriyor. Orada diyor ki adam bana: "Nuran Hanım, yazdığınızın hepsi kelimesi kelimesine hepsi doğru. Ben yurtdışında bu markalar ve benzeri markalar adına çalışmış bir insanım, halen yurtdışındayım, yani oralardayım," diyor. "Ve size," diyor, "sadece bir bilgiyi vereyim; Rana Plaza öyle böyle ama Garib&Garib diye bir şirket var burada." "Garib diye bir şirket," diyor. "Orada yine bir fabrika yangını çıkıyor ve yine şey, LC Waikiki hiçbir şekilde süreci ilk başta şey yapacağız," diyor, "hani tamam, biz de arkadan işçilerin şeylerini telafi etmek için elimizi cebimize atacağız," diyor, "ama ondan sonra hiçbir ses çıkmıyor," diyor. "Bundan da bilginiz olsun sizin." E ben bunu şeyle teyit ettim, uluslararası alanda o süreçte ilgilenen yerlerle teyit ettikten sonra en son bir yazı yazdım. Dedim ki LC Waikiki'ye: -Bulabilirsin de, hâlâ duruyor o yazılar şeyde- "Tamam, hadi şeyde yoksun, Rana Plaza'da, -benimle bunun kavgasını veriyor çünkü. Rana Plaza da asla üretim yapmıyoruz, falan diyor. Ben o görüntüyü nereden bulayım bir daha? (gülüyor) Yani televizyonda o an gördüm ve o görüntü kaydı gitti hani. Şeyden onu bulup, çıkartmak zor bir iş bizim burada. Sonra hatta yok şey, daha sonra şeye döndü; "biz sadece bir numune yaptırmıştık o kadar," dediler. "Aslında üretim yapmıyorduk da, numune yaptırmıştık," işine döndü mesele. Sonra, "Orada yoktunuz, tamam," dedim LC Waikiki'ye, "hadi bak, bunu kabul edelim, peki Garib&Garib'te siz ne yaptınız?" "Garib&Garib" dedim, "11 tane işçi yangından öldü ama siz yine ölü taklidi, sessizlik yaptınız. Buna ne cevap vereceksiniz?" dedim ben, kıyamet koptu karşı taraftan (gülüyor). Onun da ortaya çıkmasından falan. Sonra hemen bana nereden ulaştılar bilmiyorum, bir telefonla beni aradılar, buldular telefonumu, dediler ki: "İşte biz sizi şeyden arıyoruz, merkezinden arıyoruz LC Waikiki'nin, size bir araç gönderelim, sizinle bir toplantı yapalım, size tesislerimizi falan gezdirelim." falan dediler. Dedim ben: "Araç falan niye gönderiyorsunuz ki? Ne gerek var? Şey çok açık, talepler çok açık. Benimle neyi konuşacaksınız ki? Zaten yapacağınız şey uluslararası alanda açılmış bir anlaşmaya imza atmanız ve bu imzanın gereğini yerine getirmeniz," dedim.

Yok öyleydi, yok böyleydi, biz sizi alacağız. Ben dedim: "Beni almanıza gerek yok. Ben gelirim. Madem öyle, illa göreceksiniz." "Önce bir yerde görüşelim," bir yer diyorlar bana lokanta, yemek yedirecekler. Ben dedim: "Fabrikanıza gelirim, olduğunuz yere." Arkadaşımı da aldım, Bilge'yi de aldım, "Bilge, gel beraber gidelim şeye." Orada şöyleydi, böyleydi falan. Kendilerini anlatıyorlar; "Biz şöyleyiz, şöyle, böyle, şöyle işler yapıyoruz," falan diye. "Bize birkaç gün süre verin," dediler en son. "Bize birkaç gün izin verin," dediler, "anlaşmayı aldık, inceliyoruz," dediler. "İmzalamıyoruz diye bir şey yok, imzalayabiliriz,"

dediler bize. “Peki,” dedim ben de. “Şey ortada, çok açık ve net talep, bunun altına imza atacaksınız. Sizden talebimiz o.” Tabii bu arada da şey, “Sen nereden çıktın ya? Sen nereden başımıza bela oldun?” falan diyorlar (gülüyor). Yani hani beni araştırmışlar, kim olduğumu falan. Neyse sonra bekliyoruz, bir hafta süre verdiler ya bize, “bir hafta süre verin,” dediler. Biz bekliyoruz, ses yok, seda yok. Ondan sonra, Özlem Akarsu Çelik var, Akşam Gazetesi’nde yazıyordu o dönemde. Bunu gündeme aldı, tabii biz bir yandan da bağ kurma, ilişki kurmaya çalışıyoruz bazı gazetecilerle, arkadaşlarla beraber. Gündeme alsınlar ve unutturmasınlar adamlara diye ya da şeye LC Waikiki’dekilere diye. Ondan sonra yazdı, bunlardan ses yok. İkinci bir, ondan sonra Mehveş Evin yazdı: Şey, “Reklamlarınız çok havalı ama...” diye, hiç unutmam o başlığı, “gerçeğiniz bu,” diye bir yazı yazdı bu meseleyi ele alan. Orada kıyamet tekrar koptu. Bunlar apar topar beni aradılar. “Siz ne yapıyorsunuz? Bilmem ne yapmıyor... Biz size ne dedik, biz sözümüzdeyiz, biz imzalayacağız.” Falan filan. Ben artık telefonu bıraktım, kadın bağılıyor karşıda yani. Hiç konuşmuyorum falan. En son aldım telefonu elime dedim ki: “Yani sizin bana böyle bağırmanıza ya da yüksek sesle konuşmanızın bir anlamı yok. Bakın şu anda üç, dört tane gazeteci sıra bekliyor, hâlâ soruyorlar bana bir gelişme var mı? Bir gelişme var mı?” diye. “Sizden atılacak adımı bekliyorum ben,” dedim. “Eğer,” dedim, “bununla ilgili bir adım daha atmazsanız ben diğerlerine de söyleyeceğim, şeyi geline son noktayı ve sizin tutumunuzu, tavrınızı açıklayacağım.” O öyle, böyle falan filan, neyse kapattık, sertleştik biraz. Ondan sonra kapattım telefonu. Bir gün falan geçti. Çok iyi hatırlıyorum, tam da bu şey dönemi, Gezi Direnişi’nin başladığı dönem, yeni başlıyor daha doğrusu. Otuzu, 30 Mayıs’ta Olcay Büyüктаş Akça yazdı Cumhuriyet’ten. Cumhuriyet’ten Olcay o gün bayağı bir genişçe yazıyı yazdı, haberdar etti, o gün akşamına LC Waikiki, “Kamuoyuna duyurulur, açıklama,” diye yazdı: “İmzalıyoruz, çağırıyor yaptık, *Industrial*’a -o zamanki sendika, uluslararası sendika o- bunu da imzalayacağız,” diye. Ki imzaladılar. Ondan sonra, o da öyle güzel bir şey oldu; LC Waikiki’nin anlaşmayı imzalama hikâyesi oldu. Ondan sonra uluslararası alanda da LC Waikiki’nin üretim yaptığı yerlerde kimi zaman temas edip bana, “İşte, yok çocuk işçi ya da başka hak ihlalleri ile ilgili bilgiler aktı. Benden firma ile bağlantıya geçiyordum, yaşanan tecrübeden sonra hemen refleks veriyorlardı. Arkadaşlar arasında ‘LC Waikiki sorumlusu’ ‘Nuran, senin adını duymaları yetiyor,’ falan şeyine gelmişti, esprisi olmuştu kimi şeylerle ilgili.

Sonra biz Türkiye ofis şeyini de aslında kurmuş olduk böylece. O ilk, hani Türkiye adına yürüttüğümüz bir çalışma oldu. Kimi anlaşmazlıklarla ben yolumu ayırdım. Arkadaşlıklar ve dostluklar arasında çatışma ve gerilimi sevmem ve sürdürmemde. Ben kendime

hemen başka bir alana geçip, orada başka bir alan açabilecek kapasitesi olan biriyim. Bu arada Petrol-İş temaslarımız başladı. Hani zaten Necla oradaydı. Necla benim oraya girmem için bayağı uğraştı. Hani sebep olan kişidir diyebilirim, oraya girmeme. Nimet Başkan'la birlikte Öztaşkın, sonra kimdi... Genel Başkan Deri-İş'teki eski başkan Yener Kaya beni Deri-İş'e alan başkan bana, "Kızım, kızım," derdi. Çok babacan bir adamdı Genel Başkan, çok çok kollayıcı bir insandı. Çok iyiliğini gördüm onun o dönemde. Sonra Deri-İş'ten ayrıldıktan sonra da ki kendisi çok önce bırakmıştı sendika başkanlığını, benim bir şekilde sendikal alanda kalmam için de çok uğraştı. Hani kopup gitmeyeyim bu alandan diye.

Sonra oraya girişim oldu, Petrol-İş Sendikası'na çağırıldım. Türlü gerilimler merilimler orada uzmanlar arasında, falan filan böyle. Onlar da bambaşka şeyler. Benim başka, ne diyeyim sana, başlıklarım diyeyim. Orada başladık çalışmaya. Standart profil direnişi var büyük bir, zaten bir yeni örgütlenme Manisa'da var ve bir türlü toparlayamıyorlar. Oraya da gittim. Örgütlenme uzmanı olarak girdim oraya. Sendikanın örgütlenme faaliyetlerini artık koordine ediyorum, gidiyorum, kalıyorum. Standart profil örgütlenmesini tekrar bir canlandırdık. Çünkü fabrikanın biri Düzce'de örgütlü, Manisa'da örgütlenmezlerse fabrika gidecek elden yani. Bu kesin. Orayı da örgütleyelim diye uğraşıyoruz. Artık uzadıkça uzamış olan, herkesin umudunun kırıldığı bir dönem. Canlandırdık. Canlandırmasına canlandırdık orayı. Üye sayısı tekrar artmaya başladı. Tekrar toparladık orayı. Hatta bizim orayla ilgili de mesela, sendikaya ilk taciz davasını, tacizle ilgili basın açıklaması yaptırmıştık Mustafa Öztaşkın'la. Yani Petrol-İş gibi erkek egemen sendikaya. Çünkü direnişçi işçilerden bir tanesi müdürün tacizine uğruyordu, kadın işçi. Ve onu biz şey yaptıktan sonra, tespit ettikten sonra bununla ilgili gittik Mustafa Öztaşkın'a: "Başkan, biz burada bir açıklama yapalım, bu adamı teşhir edelim, tacizle ilgili olarak, şey yapalım," diye. Başkan, olur mu, olmaz mı, nasıl olacak bu iş, falan filan. Necla'yla o işi şey yaptık, ikna ettik Başkanı (gülüyor) basın açıklaması yapmaya. Düşünsene yani, bir erkek başkan cinsel taciz açıklaması yapacak standart profilin önünde. Gittik tabii Başkan açıklama yapıyor ondan soruşturma yedi Başkan. Suç duyurusunda bulunuldu artık. Başkan her gördüğünde takılırdı bana, yatacağım içeride diye, Necla ya ben de "Başkan ya hiç şey merak etmeyin, işte feministler arkanızda. Böyle bir konu üzerinde sizi hiç yalnız bırakmayız içeride," falan diye, Necla'yla da biz de ona şey yapardık; takılırdık, o bize takılırdı, falan filan.

İyi bir şey oldu. Bu da bir tarihte belki de, hani bir kadın meselesi üzerinden baktığımızda, bir örgütlenme kadın meselesi, kadınların yaşadıkları tacize karşı bir sendikanın tepki vermesi, tavır alması, tutum alması anlamında iyi bir örnekti. Sonra o örgütlenme devam ederken benim böyle hiç unutamadığım Ordu'nun Ünye kentinde bir örgütlenme. İşçiler örgütleneceğiz diyor, arıyorlar sendikayı, bayağı sıkıntıları var. Atlıyorum, gidiyorum bu şeye tek başımayım tabii ki, Ordu'ya. İşçilerle buluşuyoruz. İşçilerin hepsi ikna oluyor ve üye olmaya başlıyorlar. Üye olduktan sonra da tabii işveren duyunca da atılmaya başlıyorlar. İşte atılınca da... Ama hepsi erkek işçilerin tabii bu arada. Kadın işçi yok o Ünye'de (gülüyor). Ünye, ÜnPlas Fabrikası'ydı Ordu'nun. Ben de atılan işçilerle beraber, erkeklerle beraber şeye gidiyorum, fabrikanın önüne gidiyoruz, işçilere şey isteyeceğiz, hani usuldendir, gidersin işbaşı istersin, işveren işbaşını vermez, sen tutanaklarını tutarsın ve artık süreç başlar, ya direniş başlar ya yargı süreci başlar, prosedür başlar. Gidiyorum ben, orada bir tane Hacı Dede var (gülüyor), beni gördü, hepsi erkek ya etrafımdakilerin, ben bir kadın gidiyorum şimdi, beni gördü, aynen şey görmüş gibi, şeytan görmüş gibi, orada çünkü çok saatlerce buna işçilerle beraber güldük "Git! Git buradan!" (gülüyor) Beni her gördüğü yerde, ben banketlerin yanına yaklaştıkça geliyor etrafıma, hani şeytanı kovalarsın ya, etrafımda, "Git buradan, git buradan! Senin ne işin var burada! Git buradan!" (gülüyor) Bizim de bayağı bir makara konusu olmuştu, bu şeytan kovalar gibi şey adam oradan, böyle biz gülüyoruz, en sonunda gittim dedim: "Hacı Dede," dedim, "ne derdin var benimle senin?" falan. "Sen geldin," diyor, "bak adamları yoldan çıkarttın." Bu (gülüyor) onlara bağıyor: "Bu kadının aklıyla mı gidiyorsunuz siz?" (gülüyor) Neyse, tabii orada da bir direniş, direniş. Kazandık, şeyini aldık ama işveren tabii ki inat etti mi, etti. Mahkeme süreçleri ne kadar sürüyor, zaman içerisinde altını boşalttı, örgütlenme orada yani sağlamış oluyorsun, yetkiyi çoğunluğu alıyorsun ama işverenin mahkeme süreci, içerideki işçileri atıyor, onların geri dönüş dava süreci, yetkiye itiraz süreci, üç-beş sene sürüyor zaten yani hani. Ha ben oradan atıldım, hâlâ muhtemelen dava orada devam ediyor onların (gülüyor). Oradaki işçiler de bazen Facebook'tan yazıyorlar, "Nuran Hocam ne yapıyorsunuz? Ne ediyorsunuz?" diye ve öyle bir hikayesi de oranın oldu.

Petrol Ofisi örgütlenmesi vardı yine. Çok yaygın bir örgütlenmeydi. Karadeniz Bölgesi'ni baştan aşağıya dolaşıp o örgütlenmeyi tamamladığımız bir süreçti. Daha sonra Petrol-İş Sendikası'nda ne oldu, işte Mustafa Öztaşkın yönetimine karşı, dönemin AKP'li genel sekreteri kendi listesini oluşturdu ve Mustafa Öztaşkın'ın yerine geçti, seçimlerde Mustafa Öztaşkın kaybetti. Biz de uzman olarak o zaman zaten tutumumuzu Mustafa Öztaşkın'dan yana kullanmıştık. Zaten genel sekreterle hiç anlaşılamadım ben. Son üç

ay benim sendikadan dışarı çıkmamı falan yasakladı. Şubelere, şuraya buraya gitmemi yasakladı. Öyle şey bir adamdı. Ve Petrol İş Sendikası da ciddi bir dönüşüm, dönüşümü de yaşamış oldu o genel kuruldan sonra. Zaten bizi, beni atacağı belliydi, yani ben sürekli çatışıyor ve geriliyordum onunla. Ondan sonra seçim, Mustafa Öztaşkın kaybetti seçimi, onun ekibi, onlar geldi. Bir ay içerisinde de bana: "Genel Başkan seninle çalışmak istemiyor." Şey genel sekreterlik geldi, dedi ki, MHP'li bir adamdı: "Nuran," dedi, "benim seninle hiçbir sıkıntım yok biliyorsun." Yoktu adamın benimle sıkıntısı ne yalan söyleyeyim, öncesinden de. "Bir sıkıntım yok, ben seninle de çalışırım, senin çalışmandan da çok memnunum," şudur, budur, "ama genel başkan seninle çalışmak istemiyor," dedi. "Çünkü kadından örgütlenmeci olmaz," diyormuş. "Biz böyle düşünüyoruz," dedi. "Sen buraya girerken de dedi zaten biz onay vermedik" o onay vermemişti, "biz onay vermemiştik," dedi. Ve ama dedi, "buna rağmen Mustafa Öztaşkın, Başkan seni aldılar ve burada çalıştın, görev yaptın ama çalıştığın süre içerisinde de, ben yaptığın işten çok memnundum," dedi. "Başta karşı da çıksak," dedi. "Ama genel başkan istemiyor seni," dedi. Bende aslında şöyle bir şey oldu; bunu başlarken ben, yani o yeni yönetimle çalışmak da içimden gelmiyor. Ben onlara şeyi söyledim hani, "Ne yapacaksınız? Ne edeceksiniz? Benimle çalışacak mısınız? Devam edecek misiniz?" falan diye. "Kendi adam, ekibinizle çalışmak isteyebilirsiniz." falan filan dedim. Onlar da "Aa," falan dedi. Yani bu kız herhalde kendisi de gitmek istiyor falan gibi düşünerek geldiler, bana böyle bir konuşma yaptı genel sekreter, dedi ki: "Başkan seninle çalışmayı düşünmüyor," dedi. "Şimdi," dedi, "şey yapalım seninle, anlaşalım," dedi, "anlaşarak seninle yollarımızı ayıralım," dedi. Ben dedim ki: "Anlaşmak yok! Neyi anlaşacağız? Yani siz çıkarıyorsunuz. Yani ben işçiler işten atıldığında, onlara gidin, anlaşın mı diyorum," dedim. "Yani ben de buranın çalışanıyım yönetim olarak siz benimle çalışmak istemeyen taraf sizsiniz, o zaman siz gereğini yapın, ben de gereğini yapayım," dedim. Tabii bozuldular. Böyle bir tepki almayacaklarını düşünüyorlardı herhalde. Sonra oradan tabii artık, daha geri dönüşü yok o aşamadan sonra, işten benim çıkışımı yaptılar. Attılar daha doğrusu. Çıkışımı verdiler çok kibar oldu (gülüyor), attılar beni. Ben de onların yaptıklarını anlatmaya başladım. Biz onlara göre onların, o yapının, o anlayışın çalışamayacağı kadınlarız, ne ben ne Nejla. Feminist kadınlarız, inatçı kadınlarız, direngen kadınlarız, sözümüzü esirgemeyen insanlarız o alanda... Üreten insanlarız. Onlar şey istiyorlar ya, sallabaş her şeyi yapan, böyle uzman değil de, kendilerince şey yapıyorlar. Sonra o atılma süreci içerisinde bunları deşifre süreci başladı benim. Yani şey, Petrol-İş Sendikası'ndaki yönetim değişikliği, AKP'nin oraya ele geçirmesi, sosyal demokrat yöneticilerin gitmesi ve bunu yaparken de yine o yapı içerisinde kendine solcuyum diyen insanlarla ittifak halinde

olması ve artık Petrol-İş'in o mücadelecı geleneğinin, o bilinen mücadelecı geleneğinin yok olmayla karşı karşıya olduğunu deşifre ederek gittim. Benim için de şöyle bir şeydi; ben o dönem, ha tabii o süreç benim böyle sendikada rölantiye alındığım bir dönem var, üç-beş ay diyorum ya sana. O süreci de ben şey yaptım; yani mühendis kökenliyim ya ben, şimdi buradan da kavga ederek çıkacağım ya, belli yani sesiz gidemeyeceğim, o belli. Dedim ben mühendistim. Gideyim, iş sağlığı, iş güvenliği yüksek lisansına başvurdum o dönemde. İş sağlığı, iş güvenliği, elimde bir iş olsun, alternatifim olsun. Ne yapacağım, yani ben nereye gideceğim yani hani. Hele ki bir sendikayla kavgalı gidiyorsun, yönetimle kavga ediyorsun, bunu deşifre ediyorsun, bangır bangır yazıyorsun, televizyonlara çıkıp, şeylerini yapıyorsun, ondan sonra herhalde seni hiçbir sendikacı almaz yani (gülüyor). Öyle düşünüyorsun ama onu göze alarak çıkıyorum zaten yani yola. Kendim evde, kendim de daha sonra nasıl hayatımı geçindirdim, onu da şeylerini de yapıyorum. Millete, kimseye muhtaç olmamak için. O kuyruğu hep dik duracağız gayreti var ya. (gülüyor) Hayatta. O yüksek lisansımı, o arada hemen girdim. Zaten yüksek lisans Üsküdar Üniversitesi'nin orada, benim havada karada bitireceğim bir şeydi. Onu orada hafta sonları mafta sonları onu bitirdim orada. Yüksek Lisansımı da aldım. Oradan da atıldım. Oradan da kavgayı ederken, herkes de; artık Nuran bu alandan gitti diye bakıyor. Bu alan çünkü sendikal alan. Yani anlatmakla anlatılacak bir şey midir bilmiyorum da bazen hem çok ciddi rekabetlerin olduğu, kıskançlıkların olduğu, bulabiliyorsan iyi dostlukların da olduğu bir alan, her alan gibi ama daha farklı yani. Bir sendika fikrine yakışmayan insan şeyleri de var, ilişkileri, insanlar, dokuları da var. Yapacak bir şey yok! Ama benim de hayatta önemli olan şey, doğru bildiğini yapmak. Yani nasıl rahat edeceksem, sonra ileride kendi muhasebemi yaptığımda; başımı yastığa koyduğumda, klasik deyimle, huzur içinde olacaksam, doğru bildiğimi yapayım. Yaptım da.

O şey yaparken, o sırada da yine bizim denetçi arkadaşlar da bana dediler: "Nuran, böyle böyle bir sıkıntın var, gel, biz seninle yine denetim yapmaya başlayalım." "Aa," dedim, "ne güzel, tekrar denetime döneceğim." Yani hani en azından bir-iki ekonomik sıkıntı hemen yaşamayacağım, o dönemde bana birkaç tane hemen, bir yandan orayla kavga sürerken, bir yandan da onlar bana program yapmaya başladılar çalışmak için. Bir ay falan oldu, bana Birleşik Metal-İş'ten telefon geldi. Uzman arkadaşarımdan biri, Gökhan beni aradı: "Adnan Başkan seninle görüşmek istiyor Nuran, bizde çalışmak ister misin? Böyle bir düşüncesi vardı." Dedim: "niye istemeyeyim?" Yani sonuçta Birleşik Metal-İş sendikası. Zaten ben umutlarımı tükettiğim bir alandan çıkıyorum ama isteyerek çıktığım bir alan değil bu alan hani. Sürecin ve mücadelenin seni zorladığı bir alan ama ben hayatım

boyunca en büyük keyfi işçilerle yan yana, onlarla iş yaparken, onlarla mücadeleden almış bir insanım, ömrünü adamış bir insanım. Oradan tabii ki isteyerek çıkmıyorum ama öyle bir süreç geliyor ki mücadele içerisinde: İlkeleriniz mi? Orada durmak mı? O zaman 'ilkeleriniz' diyebiliyorsunuz ve onun karşılığı oradan, ne derler... Sürülmek de olsa, onu yapıyorsunuz. Benim yaptığım oydu. Bu hiç beklemediğim bir şeydi. Hatta iş görüşmesine geldiğim de bir 10 gün, 15 sonra gelebildim. Çünkü önüme konulan denetimler vardı, onları bitirmeliydim. 15 gün sonra, "Adnan Başkan beklerse, 15 gün sonra ancak gelebileceğim," dedim. Şehir dışındayım çünkü program da böyle. "tamam" dediler. Gittim. O güne kadar Adnan Başkan'la bir yan yana gelmişliğimiz yok ama, hani ben, Türk-iş camiasındaki bir uzmanım zaten. DİSK camiası burası ama, Birleşik-İş, hepimizin bildiği bir sendika inatçı, direngen bir sendika. Ama yöneticilerinin hiç birisiyle yan yana gelmişliğim, sohbet etmişliğim, tanışıklığım, özel bir tanışıklığım yok. Adnan Başkan dedi: "Seni biliyoruz Nuran, tanıyoruz, izliyoruz, sen de istersen seninle çalışmak isteriz. Hangi dairede çalışmak istersen," dedi, "o daireye vereceğim seni. Örgütlenme, eğitim, yani nereyi istersen," dedi. Ben artık örgütlenmede olmak istemedim. Yani istemedim derken, bir de oraya geliyorsun, bütün alanlarda zaten uzmanlar var. Her alanda uzman var ve geldiğimde, bir uzman çekişmesinin içerisine de düşmek istemediğim için, Türk-İş'ten de geliyorsun, yani hani dedim: "Örgütçüyüm ama," dedim, "artık hani örgütlenmede çalışmak istemiyorum, arkadaşlar var orada. Ama ihtiyaçları olursa, bir kadın uzmana," dedim, "her zaman zaten yardımcı olabilirim." Dedim. "Ne yapayım?" diye konuştuk. Onu mu yapayım? Bunu mu yapayım? Derken "genel sekreter yardımcılığı teklifi yapıldı bana. Kabul edersen, orası olsun," dedi. Genel sekreter yardımcılığı da bana en masum yer gibi geldi çünkü yerinde kimse yok (gülüyor). Hani hiçbir uzmanın yanına gidip de uzmanla da çekişmeyeceğin bir yerdesin, konumdasın hani. Ama tabii ki, şeyi bilmiyorum, geçmiş hikayeleri bilmiyorum. Öyle bir mirasın üzerine denk geliyorsun.

Bir de uzman olarak Türk-İş'ten geliyorsun, DİSK'li uzmanların içerisine giriyorsun. Birçok uzman arkadaşla daha öncesinde hoş beş, a, ne kadar iyi, ne kadar iyi arkadaş olduğumuzu düşündüğüm uzman arkadaşların bir kısmı ile hiç te öyle olmadığımı gördüm. İnsan en iyi birbirini birlikte iş yapmaya başlayınca tanıyor. Yaklaşık iki yıl kadar Genel sekreter yardımcılığı yaptıktan sonra o görevden ayrıldım. Yani iş sağlığı, iş güvenliği alanında çalışan uzman arkadaş ayrılmıştı onun yerine çalışmaya başladım. Bir de kadın çalışmalarının sorumluluğunu üstlendim. Yaptığımız kadın çalışmasını hakkını vermeye çalıştım. Sendikal alanda yapılan göstermelik kadın çalışmalarının ötesinde sınırları zorlayan bir çalışma yaptık. Bir kadın çalışması yapmak, sadece kadınları

alıştırmak değil ya da kadınlara siz iyisiniz, güzelsiniz deyip onları motive etmek değildir hani. Ha biz ss falan da değiliz, yani hani. Sendikanın vitrini falan da değiliz. Eğer ciddi bir kadın çalışması yapmak istiyorsanız, bu çalışmanın bir benzerini erkek işçilerle de yapmanız lazım. Erkeklerle de toplumsal cinsel eşitliği vermeliyiz. Yani kadınları sürekli motive edip edip edip gelip erkeklerin duvarlarına vurdurmayı doğru bulmadım, bunun anlamı da yok, örgütün dönüşümüne bir etkisi yok yani. Çünkü yüzde beşlik-altılık bir kadın oranı var sendikanın, öyle düşün. Yüzde 95'te. Bu kadınların hepsini motive etsen ne olur? Yani her birini ayrı ayrı bir feminist yapsan, yani böyle mücadeleci kadınlar yapsan ne olur ki? Hepsinin işine son verdirirsin nihayetinde. En kötü olacak şey bu orada. Ne olacak? Dedim yani: Bu çalışmanın bir ayağında, hani kadınları bir adım ileri itiyorken, erkeklerin de bir adım geri gitmesini bilmesi lazım. Onlara alan aması lazım ve onların taleplerinin bir şekilde sendikal politikaların içerisine yedirilmesi ve bu dönüşüm için artık bir çalışma yapılması lazım. Yani toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmaları yapılması lazım bu sendikada. Sadece kadınlara, kadın komisyonu üzerinden eğitimleri verip verip, sonra da onları erkeklerin duvarlarına vurdurmak değil derdimiz. Yani teki tarafı da dönüştürmemiz lazım ki, bu kadınlar burada var olabilsinler bugün. Sendika yöneticileri ile konuştım bunu ikna oldular, "Tamam," dedi. Sonrasında alışmaları yürüttük. Daha da iyi oldu aslında. Ben bulunduğum alandan çalışmalarımı sürdürdüm. Çalışmalarımız yönetim tarafından desteklendi, önümüzü açtı yönetim, yani gerçekten toplumsal cinsiyet çalışmalarını, hani bir sendika, hani bu kadar erkek egemen bir sendika daha ne kadarını yapar? Ya tabii ki daha fazlası her zaman için vardır ama hani bence bu zamana kadar var olan kendi alışkanlıklarının ötesinde birçok şeyin önünü açtılar. İşte ne oldu? Toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi tüm erkek üyelere verilmeye başlandı. Mesela bunu sendika temel bir politikası haline getirdi, sendikal eğitimlerde ve işyerinde eğitimi vermeye başladık. Toplumsal cinsiyet eşitliği toplu sözleşmelere konuldu, girdi. şiddet ve tacizle ilgili koruma maddeleri toplu sözleşmelere girdi. şiddet ve tacizle ilgili sendikanın ciddi bir çalışması oldu tabanda. Bu anlamda gerçekten iyi kararlar da aldı sendika. Hani kadınların yanında olduğunun deklarasyonunu yaptı, yönetim kurulu da birkaç vesileyle bunu tekrarladı. İşte daha sonra şeye kadar geldi, işte tüzükte bir değişiklik oldu, kadın komisyonları daha öncesinde yönetmelikle yürütülen bir çalışma, yani yönetmelikte vardı, tüzüğe girmiş oldu. Kadın komisyonları, işte engelli komisyonu ve ayrımcılığa uğrama ihtimali olan grupların çalışmaları olan sendikada komisyonlar aracılığıyla yürütülür diye. Biz şeye geldik ve de bayağı bu anlamda iyi oldu. Hani toplum, hatta ben yöneticinin bir tanesi, işyeri başkanı bana geldi: "Ya, Nuran Hocam ya," dedi, "bir şey mi oldu? Devlet kanun manun mu çıkardı? Ne bu? Toplumsal cinsiyet eşitliği diye bir şey," dedi, "sürekli

duyuyoruz, sürekli duyuyoruz." Dedim ki: " dışarda duymuyorsunuzdur herhalde, sendikanın içinde duyuyorsunuzdur." (gülüyor) O kadar şey haline geldi yani. Bu anlamda işte temsilci sayıları arttı. Kadın temsilci sayıları arttı, güzel oldu. Şube yönetimleri, bir şubenin yönetimine girdiler, yani amatör de olsa girdiler. Daha önce hiç izleri yoktu. Denetim; şubenin denetim kurullarına, disiplin kurullarına girdiler kadınlar ve daha önce hiçbir yerde yoktu bu kadınlar, yani öyle söyleyeyim. Girdiğimde zaten; üç tane mi, dört tane mi kadın temsilci vardı. Hatta kadınlarının, yüzde doksanının kadın olduğu fabrikalarda bile baş temsilcileri erkek falandı yani. Geldik, bu görüntülerin hepsini değiştirdik şu anda. Orada silme artık hepsi kadın temsilci. Güzel şeyler oldu, iyi şeyler oldu. İş sağlığı, iş güvenliği alanında da öyle. Ha aslında iki alan var sendikanın, böyle hani sendikacılık deyince akla gelen departmanlar nedir? İşte, toplu sözleşmedir, hukuktur, örgütlenmedir, eğitimidir. Şimdi buranın da iş sağlığı, iş güvenliği departmanı var ama biz bu departmanı daha aktif ve sendikal politikaları etkileyen bir noktaya getirdik. Mesela işyeri denetimleri koyduk. Sendika uzmanı gider işyerlerine, fabrikayı iş sağlığı, iş güvenliği alanında denetler, raporlarını hazırlar ve bunu istediği kurullarında hayata geçmesini sağlar diye. Bu önemli bir şey oldu. Bağlar güçlendi, işte uzman gidiyor, sendikanın uzmanı, fabrikayı denetliyor, gibi. Tam da sendikaların yapması gereken şey aslında. Hani işçi sağlığı, iş güvenliği, işçi ölümleri nasıl durdurulur falan. Sen işi ele alırsan durur ancak. Yoksa yasaymış, devlet denetleyecekmiş, işveren yapacakmış falan değil. Onu zorlayan başka bir mekanizmayla yapacaksın. Bu mesela ilk defa bir sendikada sözleşme maddesi olarak girdi. Herhalde başka hiçbir sendikada da yok. Hâlâ yok yani. Bizde de rutin denetimlerimizi, incelemelerimizi yapıyoruz. Özellikle bu salgın döneminde bunun çok şeylerini gördük, hani o kurulmuş olan bağların önemini; işverenler nezdinde, o şeylerin hemen hemen hiçbir işveren, hiçbirini kaçamıyor ve yapıyor yani hani. Artık biliyorlar bu sendikanın bir İSG departmanı var. Yani bir işyerinde şey bile denildiğini hatırlıyorum; yani yönetim kurulu temsilciye diyor ki: "Nuran Hocanıza da bir sorun," diyor, "uygunsa" diyor, "bunu yapalım," falan diyor yani (gülüyor). Pandemi dönemlerinde özellikle alınacak önlemlerle ilgili Zoom üzerinden iş yerlerinin İSG kurul toplantılarına falan çağrıldık. Hani sendika bu anlamda da ciddi bir şekilde yol aldı. İşte toplumsal cinsiyet çalışmalarının, özellikle kadın üzerinde; mesela önümüzdeki günlerde bir rapor hazırlayacağız, hazırladık daha doğrusu, yayınlayacağız raporu. "Kadın Çalışanların, İşyerlerinde hem Toplumsal Cinsiyet Rollerini, hem Çalışma Hayatının Kadın Sağlığı Üzerindeki Etkileri" diye. Hani 'bu açıdan da hani bir şeyler yapabilir miyiz' kısmını araştırıyoruz, yapıyoruz. Ve sendika bir genel kurulunu da geçirdi. Ben memnunum halimden. Onlar memnunlar benden. Oturduk, konuştuk yönetimle de, hiçbir sıkıntı yok

ve gayet "yaptığın çalışmalardan da memnunuz," dediler. O alışma sürecini atlattık. Yeni şeylere açık bir yönetim, bu bir uzman için çok önemli, fikirlerinizi hayata geçirme fırsatı bulmak sizin yaratıcılığınızı da geliştiriyor. Öyle devam ediyoruz şu anda.

Ya kolay bir hayat yaşamadım. Yani şöyle diyeyim, aslında çok rahat bir hayat yaşadım birilerine bakarsan. Ama kendi içinde çok ciddi mücadeleleri olan bulunduğu alanda, hani şey zorluğu yaşamadım, işte ne bileyim, ciddi bir şekilde yoksulluk, yoksunluk, başka bir şey yaşamadım. Bir uzman olarak hani, var oldum. Büyük yoksulluklardan ve zorluklardan gelen bir insan olarak hayatını kurabilmiş bir kadını. Bu anlamda inişlerim, çıkışlarım iş açısından da oldu ama hiçbir zaman için ekonomik zorluk bu anlamda görmedim, hayatımda. Bir şekilde hayatımda hep hazırlıklıydım belki de ya da... Ya da annem, annem gibiydim ya da (gülüyor). Annem de öyledir, hep kötü, en kötüsünü düşünür hayatında ve hep en kötüsüne göre hayatını planlar ve muhtemelen benim de bir özelliğim o. Hep yarın başka bir şey gelirse başıma, ben bunun üzerinden nasıl kalkarımın... hep yedekte bir işim oldu, mesela ne bileyim; denetçilik yaptım, işte ne bileyim ne olur ne olmaz diye uzmanlığı aldım. En kötü ihtimalle de gidersin hiçbir şey olmazsa da bir yerde uzmanlık yaparsın diye. Kendimi bir şekilde yetiştirmeye çalıştım sürekli. Ama çok ciddi bir şekilde kendi içinde mücadelesi olan bir hayat, yaşadığım hayat, öyle görüyorum. Ha, memnunum da. Yani başka türlü olmazdı. Başka bir şey çıkmazdı benden yani.

Petrol işte çalışırken bir de ciddi bir trafik kazası yaşadım. Şehir dışı çalışma olunca araba kullanarak gidiyorum, standart Profilo'ya gideceğim, bir on gün falan kalacağım orada, tek başıma gideceğim. İşte şey dedi başkan bana, Mali Sekreter İbrahim Başkan dedi ki: "Nuran, neyi alıyorsun?" "Başkan, Renault'yu alacağım herhalde," dedim ben de. "Ne Renault'su ya? Kâğıt gibi arabayla yola mı çıkılır?" dedi. "Alsana Polo'yu," dedi bana. Ben de: "Tamam, o zaman onu alayım," dedim. Hani ötekini daha çok kullandığım için, alışkanlığım onunla, onunla giderim diye düşünüyordum. Neyse gittim Manisa'ya, on gün kaldım orada, ertesi gün yola çıkacağım, saat altıda yola çıktım. Geliyorum Manisa'dan, sabahın şeyinde, önüme bir köpek fırladı, ani bir refleks, ben durup frene bastım herhalde, artık ne yaptığımı ben de hatırlamıyorum. Aracın kontrolünü kaybediyorum, yolun karşı şeridine geçiyorum, karşı şeritten gelen araba, otobüs, arabanın üzerinden geçiyor bir anda. Sadece yanda şoför şeyi kalıyor, ne onun adı? Kapısı var ya, şu şoförün kapısının olduğu, orada bir üçgen alan kalırdı ya, o alana ben düşmüşüm orada. Arabada başka hiçbir şey kalmamış ama yani yanımda bir kişi olsa zaten pres olmuştu, arabanın bu şekilde üzerine çıkıyor. Otobüs de işçi servisi, Allah'tan hiç kimse yok. Sabah servis

almaya gidiyor adam. O da yan yatıyor, üzerinden geçtikten sonra arabanın. Ama ben de şey olarak, beni araçtan çıkartırlarken kendime geldim ve şey diyorlar kendime geldiğimde: “Hanımefendi, iyi misiniz? Siz buradan nasıl sağ çıktınız?” Ambulansa alanlar öyle söylüyorlar bana. “Nasıl sağ çıktınız siz buradan?” diye alıyorlar. Çünkü araç yok ortada, pres olmuş, darmaduman olmuş. Kazayı yanda benzinlik var, benzinciden gençler gelmiş, ben oradan çıkarmaya çalışmışlar, o sırada ambulans gelmiş ama hiçbir şey yok bende.

Yani araç darmaduman oldu ama sadece bir kas kasılması var bende. Yine beni orada devlet hastanesinde üç gün müşahede altında tuttular, iç kanama falan filan olur mu diye. Sadece şey dediler, “Darptan dolayı kaslarınız sıkışmış, göğüste broşlarda biraz patlama, sıkışma olmuş ama dalakta çok küçük bir yırtık var, onun dışında hiçbir şey yok.” Öyle bir kazayı mucize gibi hafif atlattım. Hiçbir şey yok. Hatırlıyorum, Mustafa Başkan filan tabii apar topar geldiler Manisa’ya, arabayı görmüş önce, bana dedi ki, “Nuran ya, sen nasıl sağ çıktın oradan, araba yok ortada, araba darmaduman olmuş, hiçbir şey yok ortada,” dedi. Ben hiçbir şey diyemiyorum tabii, duyuyorum, yani şey şoku. “Herhalde,” dedi, “bu zamana kadar yaptığın iyilikler seni korudu. Başka türlü bir şey olamaz, mümkün değil,” dedi ya. “Bir insan evladının o aracın içerisinden sağ çıkması mümkün değil,” dedi. Öyle de bir şeyimiz var. Öyle de bir hikâyesi de var bende, Petrol-İş’in, geriye kalan, yol hikâyesi.

Valla evde tekim, onun için zorluğum yok (gülüyor). Yapıyorsam yiyorum, yapmıyorsam yemiyorum. Evde iş, istediğim zaman yapıyorum, yapmadığım zaman yapmıyorum. Annem var, annemle şeyiz, memlekette şu anda onlar; kışın gelir, yazın giderlerdi. Bu pandemi nedeniyle bu sene onu da yapamıyoruz. Kardeşlerimle aynı şehirdeyiz. Hepsiyle görüşmelerimiz, aramız iyi. Beş tane yeğenim var. Bir tane kız yeğenim var, dört tanesi erkek. Yani nasıl diyeyim, herkes kendi hayatını yaşıyor. Yeğenlerim, benim için tabii yani bambaşka, her birinin yeri bende apayrı onların. Ben de kiminin halasıyım, bir tanesinin ablasıyım, “abla,” diyor bana kız yeğenim, kız kardeşim ‘abla’ dediği için (gülüyor) o da abla diyor. Diğerlerinin halasıyım. Yani onlar için de değişik bir halayım. Öyle söyleyeyim. İşte arada bir televizyonda karşılaştıkları, arada bir yazısını okudukları falan. Geçenlerde televizyonda bir yerde görmüşler beni. Yengem arıyor: “Niye söylemiyon televizyona çıkacağını?” diyor. Dedim, “Televizyona çıkacağımı ben bilmiyordum ki, çekmişler.” “Yeğenlerin içeride bağırırken duydum,” diyor, “Halam, halam televizyona çıkmış.” (gülüyor) Onlar için de öyle bir halayım. Ne derler sülalenin de ilk okuyan kadını, babam

sayesinde. Köyden gelmiş kendince, bütün amacı, işte dört çocuğumu da okutayım. Kendi ayakları üzerinde durdurayım gayesiyle hareket etmiş bir adam babam. Tabii o kırılmalar hiçbir zaman için kolay olmuyor. Biz de bütün haşarlıklarımızı, bütün aksiliklerimizi, inatlarımızı, her şeyimizi onlara o dönemde yaptık. Yani çok zorladık sınırları, çok zorladım sınırları. Hani abim de öyle, ben de öyle ama son iki kardeşimiz öyle değil. Gayet uysal çocuklar oldular onlar. Ailelerimizin sevimli çocukları falan diye.

Ama aile içerisinde tabii ki benim ağırlığım, abimin ağırlığı her zaman için oldu, ailenin büyük çocukları olarak. Ben aile içinde mesela şeydim, ne yaptığını bilen, yapsa da ne yaptığını bilen biriydim. Babam için biliyorum ki her zaman gurur duyduğu bir kız oldum. O şeylerin dışında, o aksiliklerin, o inatlaşmaların bilmem nelerin dışarısında, içten içe takdir ettiğini bilirim babamın beni. İşte gözaltına alındığımız dönemlerde, küçük bir yerde alınıyorsun ya, dedikodusu oluyor, şuyu buyu oluyor. Hatta şey demiş abime bir gün, “hiçbiri,” demiş kardeşleri için, “Nuran kadar bile dik duramadılar,” falan demiş kendince. Öyle hem kavgalı hem de şeyli bir ilişkiydi. Annem daha mazbut bir kızı olsun isterdi herhalde. Hani böyle uysal, yaşı gelince evlenen çoluk çocuğuna karışan bir kızı olsun, aslında son dönemlere kadar isterdi hâlâ gibime geliyor (gülüyor). Hani o şey dönemlerinde... Daha sonra hayata bakınca, hatta geçenlerde söyledi, “Biz sana çok şey yapıyorduk, kızılıyorduk, eleştiriyorduk, hani ne bileyim, ya da öyle yapma, böyle yapma diyorduk ama galiba sen en doğrusunu yaptın, kendi hayatını, kendi yolunu çizerek,” dediğini biliyorum annemin. Böyle bir özlemi, hani kendi yaşantısında bulamadığını aslında kızında gördü. Benim annem de babam da okuma yazması bile olmayan insanlardı. Babam askerde öğrenmiş okumayı yazmayı ama buna rağmen kendi çocuklarına Fakir Baykurt’un kitaplarını okumuş. İşte oradaki öğretmen kadın tipleri midir, hoşuna gidiyor. Halkı aydınlatmaya giden kadın tipleri hoşuna gidiyor falan. Böyle kendince şeyleri olan bir adam ve çocuklarını da o anlamda yetiştirmeye çalışmış birisi. İşte annem de bana söylediği şey, ben yetişirken, üzerimdeki en büyük etkisi, “Kızım, ekmeğinizi kendi elinize alın, kimseye muhtaç olmayın. Bakın babanız bana verirse bende var, babanız bana vermezse ben açım,” derdi. Hani öyle bir şey. Aslında bize, tamam, ömrünü vakfeden bir kadın ama için için yaşadığı hayata isyan eden de bir kadın. Yani onun isyanını ben görebiliyorum kendi içinde. Yeri geldiğinde hayal kırıklıkları, yapamadık edemedik, biz de böyle olmadık, biz de böyle olsaydık falan diye öyle bir isyan kendi içlerinde var. Kadın olmanın verdiği bir şey ya da o dönemin kadınları daha zor şartlarda yaşıyorlar. Seçenekleri ve alternatifleri yok, gidecek yerleri yok. Onlar için sunulacak bir alternatif yok, tek başlarına bulacak yollar da yok. Onun ön altyapısı yok onlarda. Ben

mesela, diyelim ki, o altyapım olduğu için kendi yolumu çizebiliyorum, onu mu yapayım, bunu mu yapayım, hayatıma şöyle bir yön vereyim, ben bunu istemiyorum ama bunu yapabilirim diyebiliyorum. Mesela evlenmemek benim tercihim, yapmayabiliyorum ama onlar için öyle değil. Onlar, onlar için çizilen hayatı yaşıyorlar. Toplumun onlar için biçtiğı hayatı yaşıyorlar. Biz onların sınırlarını zorlayanlarız. Hani bize biçilen hayata isyan edenleriz. O isyanımız süreci içerisinde de tabii kendi ailemizle de karşı karşıya kalıyoruz. Annemizle de karşı karşıya kalıyoruz. Çünkü onların geleneklerine ve öğretilerine ters hareket ediyoruz çoğu zaman. Yani kadın öyle mi yapar? Kız böyle mi yapar? Kadın şöyledir, bilmem nedir diye o kalıplara sokmak istedi ama sokamayacaklarını da anlayınca artık özgür bıraktılar. Ama şu anda muhtemelen yine hani öyle çok da şey değiller, yani yaşıntımdan da, verdiğim mücadeleden de için için gururlandıklarını, onur duyduklarını, hepsinin biliyorum. Kimseye şey kalmadım yani. Ha bir de tabii ki, şöyle de bir şey var yani ekonomik gücün olması da çok önemli aile içerisinde. Yani ben çalışan, parasını kazanan bir kadın olarak ailenin hep işte ne bileyim, kız kardeşim olsun, daha küçüğümüz olsun, hep elimiz üzerlerinde oldu. Ekonomik olarak da güçlü olduk biz. Hani onları kolladık, düştüklerinde ayağa kaldırdık. Şimdi herkes kendi ayakları üzerinde. Öyle bir gücün oluyor olması ailede, senin de gücünü artırıyor yani. Kadınların zaten en büyük güçleri, ekonomik gelirlerinin elinde oluyor olması. Yani o varsa, ne derler... şeysin, yani yaptığın şeyler daha tolere olabiliyor, çizdiğin çizgi. Daha tolere olabiliyor, çünkü sen parasını kazanan, kendi ayakları üzerinde duran, alacağı kararları özgürce alabilen bir insan gözüyle sana bakılabiliyor. Sen kimseye muhtaç değilsin. Bütün ailem de biliyor. Onun için hiç gözleri de arkalarında değil. Yıllardır da olmadı zaten bıraktılar beni kendi halime (gülüyor). Babam şey derdi: “Bak senden istediğimiz, arada bir söyle de koordinatlarını bildir, bir şey olursa nereye gideceğimizi bilelim,” derdi (gülüyor). Tabii bunlar bir sürü çatışma, gerilimden sonra gelen bu işin espri noktası oluyor. Şimdi de söylüyorum; arkadaşlar, genç arkadaşlar, aileleriyle yaşadıkları şeyleri, çatışmalar yaşadıklarında gelip anlatıyorlar da her şeyin bir zamanı var, o çatışmayı da yaşamak gerekiyorsa, yaşıyor ama bunların hepsinin de üzeri örtölüp yeni, bambaşka bir hayat kurulabiliyor. Yeter ki kadınlar ekonomik güçlerini eline alsın, ellerinden bırakmasınlar. Yani o yoksa gerçekten yokuz. O varsa, hani gelir getirici bir işte çalışmak, kendi parayı elinde tutmak, kadınlar için olmazsa olmaz. Yani güçlenmenin en önemli nedenlerinden bir tanesi. Sonrası geliyor zaten.

Aşk... O konularda geleneksel anlamda çok başarılı ve çok doğru kararlar almadım, öyle görüyorum kendimce kendimi. Birçok konuda başarılı mıyım? Hayatımda ayaklarımın

üzerinde durdum ama aşk, sevgi meseleleri, benim... ya başarı da nedir ki? Onu da bilmiyorum yani. Nedir başarı yani? Kime göre ne başarı? Evlilik, bir adamla evlenmek mi? O zaten istemediğim bir şeydi. Yani öyle bir ufukla hiç hareket etmedim ilişkilerimde. Hayatımın merkezinde olmadı hiç. Orası böyle, özellikle hele şu aşamalarda kendimi o kadar rahat hissediyorum ki (gülüyor).

Ya böyle daha da bir özgürleşiyorsun hani. Kafanda mesela her şeyin yerli yerine koyduğunda daha da özgür hissediyorsun kendini. Öyle düşünüyorum. Ne bileyim ya, beceremedim belki de. Yani sürekli bir ilişki anlamında beceremedim, Şu andaki halime baktığımda, memnunum, kendi yaşantımdan ya da kendime kurduğum dünyadan, tek kişilik hayatımdan ya da özgürlüğümden. Hani acaba becermekte mi istemedim? Çünkü yani çok büyük bir sorumluluk ötekisi. Bir de çok da inanmadığım bir şey evlilik kurumu, birlikte yaşama, birlikte yaşama, ne, nereye kadar yaşayacaksın? Yani dönüyor, dolaşıyor, o ilişkiler senin üzerine birer yük olarak biniyor. Onu taşımak istemiyorum. Yani hiç kimseyi taşımak istemiyorum hayatımda yani. Kendimi öyle görüyorum. O kadar çok yapacak işim var ki yani ve o kadar keyif alarak yaptığım işler var ki! Yani şurada da aman bir işte yemek hazırlığı, yok bilmem neyini yap, yok şunu yap, bunu yap... Birilerine göre hayatı yaşamak bana oldum olası çok zor geldi. Yani bu ailemde de öyleydi. Evde de böyleydi. Annemin kurallarıyla yaşamak, babamın kurallarıyla yaşamak, toplumun kurallarıyla yaşamak, bana o kadar büyük zül geldi ki hayatımda boyunca, mümkün olduğunca yaşamamaya çalıştım. Ha yapmam gerekiyorsa da yapmadım yani hani. İşte yani evlenmem mi gerekiyor? Bana onu mu söylüyorlar? Evlenmedim yani yok istemiyorum yani. O kurallar, o yükler yani bilmiyorum. İyi, böyle güzel.

Ya şey doğru. Yani benim için o kadar büyük anlamlı ve şey ki, yani ben o işçilerin, hani bizim buluştuğumuz kadın arkadaşların ilk sendikaya geldiğinde, fabrikalarda işçilerdi, yani hani ve o işçi arkadaşlarla bir şekilde temas ederek, ben onların dönüşümünü gördüm... Bana bir gün bir arkadaş ne dedi? Ben şimdi uluslararası firmalarda, bazen hani denetçiyim, eğitimlik de yapıyorum aynı zamanda. Uluslararası bir marka bir gün geldi, bana şey söyledi, dedi ki: "Hocam, hani aradık, araştırdık, hani şiddet ve taciz meselesini işçilere anlatacak, alandan anlatacak kimse, kimdir? diye sorduk, soruşturduk, kaç kişi bize size yönlendirdi." Bize dediler, "gel, bu fabrikada bir tekstil fabrikası, taciz şeyi var." Tüm fabrikayı eğitimden geçiriyoruz falan. Şey dedi sonra... Eğitimlere giriyorum, çıkıyorum, tabii eğitimler güzel geçiyor, iyi geçiyor. Kadınlarla kurduğum ilişki, şu bu, falan filan gibi falan filan görüyorlar. Beni bulan kişi bana dedi ki: "Ya hani,

sendikada yaptığımız işin çok, çok daha fazlasını kazanabilirsiniz," dedi. "Yani hem bu alanda yetişmişliğiniz hem insanlarla kurduğunuz ilişki, bağ, hani görüyoruz eğitimlerde de, orada, burada, kurduğunuz bağ..." O fabrikanın içinde ben bir kere görüyorum, yani düşün, ilk defa gidiyorsun falan filan. "Çok çok daha fazlasını kazanabilecek insansınız siz. Zaten kaç tane insan var, toptasak Türkiye'de, hani bu alanda, hem bu alanı bilen, hem o alanı bilen, hem bunları sindirmiş ve bunları sunabilen," falan dedi. Ben dedim ki: "Doğru söylüyorsun, çok daha fazla paralar kazanabilirim. Bunun için bana çok fırsatlar geçti ama hayatta her şey gerçekten para değil. Ya ben," dedim, -sendikada çalıştığımı biliyor tabii, oraya gelmiş zaten- "ben sendikada mesela bir kadının, fabrikada işçilikten, sesini hiç çıkarmayıp orada sadece işini yapan bir kadınken, günlük rutiniyle, sadece üyeyken, hani hiçbir şeye farkındalığı yokken, oradan alıp bir şekilde yetiştirip, temsilci yapıp, temsilciden sonra şubelerde görev alıp, işte gelip sağda solda konuştuklarını gördüğümde, işte eğitime gönderdiğimde, arkadaşlar, 'Ya, senin arkadaşların senin gibi, sizden gelen işçi kızlar hepsine fark atmışlar, o kadar belli ki,' diye geri dönüşler aldığımda..." dedim, "ben onları gözlüyorum, hani bir çocuğun büyüüşünü nasıl izlersiniz, ben de o işçi kadınların güçlenişini izliyorum. Ve bunun parayla ölçülecek hiçbir yanı yok! Yani çok şey kazanabilirim tabii ki hani. Hani maddi açısından ama, oradan aldığım zevki, ben hiçbir yerden almıyorum ki," dedim. "Onlardan, onlardaki o dönüşümü izlemenin ben de yarattığı zevk ve keyfi hiçbir şeyle ölçemezsiniz, bunun parayla da ölçülecek bir yeri yok!" falan dedim. "Ya, sen de haklısın! Yani ne diyeyim," dedi, "o da senin tercihin." Öyle geçtirdik. Öyle gittik ama, gerçekten öyle benim için. Hani o keyif bambaşka bir şey. Yani bir anne babanın, çocuğunu büyütüp, yetiştirmesinden aldığı keyifle eşdeğer bir şeydir herhalde. Çocuğum olmadı ama hani, öyle diye tahmin ediyorum. Onları görmek, sağda solda görmek, şey yapmak ya da arayıp, "Hocam şuraya gideceğiz, şöyle bir şu konuşmayı yapacağız, şuradan bize destek atsana," falan deyip öyle hareketlenmeleri, ortaya çıkarmaları falan. Bunlar hani ne diyeyim? Tadı anlatılamayacak keyifler, diyeyim. Çünkü insanla uğraşıyoruz ya, temas ediyorum ben hani, ben biraz hep şey oldum, bu işin biraz mutfağında, biraz örgütçü, biraz temas eden, insanlara dokunan tarafında oldum bu işin hani. Şimdi biraz biraz daha hani şey yapmaya çalışıyorum, hani biraz da bir şeyler, emek tarihi yapalım, bilmem ne yapalım, kadın emek tarihi yazalım falan filan gibi öyle şeylere girdim ama öncesinde daha çok böyle hep insanlarla, sürekli 24 saatim neredeyse onlarla geçiyor gibi bir şeydim. Gündüz onlarlayım, gece telefonda onlarlayım yani. Öyle bir süreç, örgütlenme süreçleri özellikle öyle geçiyordu. Onun için bambaşka bir şey.

Ya gelecekle ilgili ne düşünüyorum? Yani bir süre daha herhalde buradayız. Üç-beş yıl en azından. Her zaman işte bir genel kurul dönemi olur, yeni bir genel kurula kadar daha devam ederim gibi geliyor. Öyle gözüküyor şu anda. Çok ekstrem bir durum gelişmezse, devam edeceğiz. Ondan sonra devam ederiz etmeyiz bilmiyorum. Zaten çok hırsırları olan bir insan değilim ama inatçı bir insanım hani, onu söyleyeyim. Muhtemelen bundan sonraki hayatımda da belki koşullar el vermez, sendikal alanda olmam. Hani böyle insanlara sıcak temas edeceğim bir alanda olamam belki, olursam zaten dediğim gibi devam edecek bu çalışmalarım. Kadın komisyonunun çalışması devam edecek. İş sağlığı, iş güvenliği çalışmalarım burada devam edecek. Ama herhalde bu işin biraz daha emek tarihi bölümü var, Can Şafak ile birlikte, emek tarihçisi sendika uzmanıdır kendisi, Otomobil-İş tarihi yazımında birlikte çalıştık, yepyeni bir alan açtı önüme, oldukça keyif aldım. Becerebilirsem bu alanda yaşanmışlıklarının daha görünür olması için belki başka bir düzlemde bir şeyler yapabilirim diye düşünüyorum. Çünkü bu alana da girdiğimde çok muhteşem şeylerle karşılaştığımı gördüm, içine girdikçe. Yani yok saydığımız, bilmediğimiz o kadar şey, yaşanmışlıklar üzerinden örtülmüş geçilmiş ki, hani özellikle kadınlar açısından öyle. Yaşıyoruz ve bir yerlerde bırakıyoruz. Öyle gözüküyor. İşte ben de yaşayıp, bir yerlerde bırakacaktım, siz olmasanız, öyle gözüküyor. Böyle kayıta girmiş oldu, bir şekilde yaşam deneyimim. Ama bazen o gün uğraşırken, mücadele verirken aslında bir tarihte yazdığımızın farkında olmuyoruz. Bana defalarca arkadaşlar söyledi, hani yakından tanıyıp beni, yaşadıklarına tanık olan arkadaşlar, hani şunları yazsan da etsen de, bir kenara atsan da falan filan diye. Ama o koşuşturma içerisinde hiçbirini yazamıyorsun. Çoğunu unutuyorsun zaman içerisinde. Öyle de oldu.

Ne yaparım? Emekli olurum, emekliliğim gelsin. EYT'liyim, onu bekliyorum dört gözle. Artık şu şeyden kurtulayım, yani bu emeklilik derdinden bir kurtulup biraz daha özgürleşeyim. Az özgürüm ya (gülüyor), ne yapacaksam artık? Kanatlanıp, uçacağım bu saatten sonra herhalde. O şeyden de kurtulayım, hani çalışıp, düzenli çalışıp çalışmama meselesi de artık benim biraz hani isteğime kalsın. Kendime zaman ayırayım, okuyacaklarıma zaman ayırayım. Bir sürü okuyacak şey var. Biriktirdim, bir dünya şey. Bir kenarında dururuz herhalde ya. Öyle ortasında falan durmam da hiçbir şeyin. Öyle kenarında elimden geleni yaparım gene. Başka ne yapacağız ki hayatta? Ölünceye kadar devam. Elimizin tuttuğu, aklımızın yettiği zamana kadar.

İstanbul'da kalmak istemiyorum, en büyük şeyim bu. Bir kasabaya bir yere gidip, sakın bir kentte yaşamak, emekli olduktan sonra, orada artık; ne derler...ahır ömrümü beklerim (gülüyor) onu beklemek istiyorum.

Çok teşekkür ederim. Ben teşekkür ederim.